

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Srovnávací studie daně z příjmů fyzických osob České republiky a Německa
Comparative Study of Personal Income Tax in the Czech Republic and Germany

Student: Sylvie Labojová
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jiřina Krajčová

Ostrava 2014

Zadání bakalářské práce

Student: **Sylvie Labojová**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Specializace: 00 Účetnictví a daně
Téma: Srovnávací studie daně z příjmů fyzických osob České republiky a
Německa
Comparative Study of Personal Income Tax in the Czech Republic and
Germany

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Daň z příjmů fyzických osob v České republice
3. Daň z příjmů fyzických osob v Německu
4. Analýza daně z příjmů fyzických osob
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

PELECH, Petr a Vladimír PELC. *Daně z příjmů: s komentářem 2013*. 13. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 1056 s. ISBN 978-80-7263-784-3.

ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 5. vyd. Praha: Linde, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7201-881-9.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. 11. vyd. Praha: 1. VOX, 2012. 372 s. ISBN 978-80-87480-05-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jiřina Krajčová**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 09.05.2014

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry



prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně s použitím literatury, kterou uvádím v příloženém seznamu, kromě uvedených příloh.

V Ostravě.....9.5.2014.....

Podpis..........

OBSAH

1	ÚVOD	6
2	DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICE	8
2.1	DEFINICE DANĚ	8
2.2	FUNKCE DANĚ	8
2.2.1	<i>Fiskální funkce.....</i>	<i>9</i>
2.2.2	<i>Alokační funkce.....</i>	<i>9</i>
2.2.3	<i>Redistribuční funkce</i>	<i>9</i>
2.2.4	<i>Stabilizační funkce.....</i>	<i>9</i>
2.2.5	<i>Stimulační funkce.....</i>	<i>10</i>
2.3	ZÁKLADY DAŇOVÉ POLITIKY	10
2.4	DAŇOVÝ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY	11
2.4.1	<i>Klasifikace daní dle jejich vazby na důchod poplatníka</i>	<i>12</i>
2.5	POPLATNÍK DANĚ.....	14
2.6	OSVOBOZENÍ OD DANĚ	14
2.7	PŘEDMĚT DANĚ	15
2.7.1	<i>Příjmy ze závislé činnosti</i>	<i>16</i>
2.7.2	<i>Příjmy ze samostatné činnosti</i>	<i>19</i>
2.7.3	<i>Příjmy z kapitálového majetku</i>	<i>20</i>
2.7.4	<i>Příjmy z nájmu.....</i>	<i>20</i>
2.7.5	<i>Ostatní příjmy.....</i>	<i>20</i>
2.8	ZÁKLAD DANĚ	20
2.9	ODČITATELNÉ POLOŽKY	21
2.10	NEZDANITELNÉ ČÁSTI ZÁKLADU DANĚ	21
2.10.1	<i>Bezúplatné plnění</i>	<i>21</i>
2.10.2	<i>Úroky z hypotečního úvěru a ze stavebního spoření</i>	<i>22</i>
2.10.3	<i>Penzijní připojištění a penzijní pojištění</i>	<i>22</i>
2.10.4	<i>Soukromé životní pojištění.....</i>	<i>22</i>
2.10.5	<i>Odborové příspěvky.....</i>	<i>23</i>
2.10.6	<i>Příspěvky na další vzdělávání.....</i>	<i>23</i>
2.11	SLEVY NA DANI	23
2.11.1	<i>Základní sleva na poplatníka.....</i>	<i>24</i>

2.11.2	<i>Sleva na manžela, na manželku</i>	24
2.11.3	<i>Základní sleva na invaliditu</i>	24
2.11.4	<i>Rozšířená sleva na invaliditu</i>	24
2.11.5	<i>Sleva na držitele průkazu ZTP/P</i>	25
2.11.6	<i>Sleva na studenta</i>	25
2.12	DAŇOVÉ ZVÝHODNĚNÍ NA VYŽIVOVANÉ DÍTĚ	25
2.13	SAZBA DANĚ	26
2.14	SOLIDÁRNÍ ZVÝŠENÍ DANĚ	26
2.15	SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ	26
2.16	ROČNÍ ZÚČTOVÁNÍ	28
3	DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V NĚMECKU	30
3.1	DAŇOVÝ SYSTÉM NĚMECKA	30
3.2	POPLATNÍK	31
3.3	PŘEDMĚT DANĚ	32
3.4	OSVOBOZENÍ OD DANĚ	32
3.5	ZÁKLAD DANĚ	32
3.6	ODČITATELNÉ NÁKLADY	33
3.6.1	<i>Starobní úleva</i>	33
3.6.2	<i>Daňové zvýhodnění pro rodiče samoživitele</i>	33
3.6.3	<i>Odčitatelná položka pro příjmy ze zemědělství a lesnictví</i>	33
3.6.4	<i>Odpočet ztráty</i>	33
3.6.5	<i>Ostatní odčitatelné položky</i>	33
3.6.6	<i>Zvláštní výdaje</i>	34
3.6.7	<i>Mimořádné výdaje</i>	34
3.6.8	<i>Zvýhodnění na děti</i>	34
3.7	SAZBA DANĚ	34
3.8	STANOVENÍ DAŇOVÉ POVINNOSTI	35
3.9	SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ	36
3.10	DOPLŇKOVÉ DANĚ	37
3.10.1	<i>Daň ze mzdy (Lohnsteuer)</i>	37
3.10.2	<i>Solidární příplatek</i>	38
3.10.3	<i>Církevní daň</i>	39
4	ANALÝZA DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB	40
4.1	ZDANĚNÍ PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI V ČESKÉ REPUBLICE A NĚMECKU ...	40

4.1.1	<i>Případová studie 1</i>	40
4.1.2	<i>Případová studie 2</i>	43
4.1.3	<i>Případová studie 3</i>	45
4.1.4	<i>Případová studie 4</i>	48
4.1.5	<i>Shrnutí případových studií</i>	50
4.2	NÁVRH NA ZMĚNU VE ZDAŇOVÁNÍ PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI v ČESKÉ REPUBLICCE	51
4.2.1	<i>Shrnutí návrhu</i>	56
5	ZÁVĚR	57
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	59
	SEZNAM ZKRATEK	62
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
	SEZNAM PŘÍLOH	
	PŘÍLOHY	

1 ÚVOD

S daněmi se setkáváme stále už od dob vzniku organizovaných států, kdy vzniklo peněžní hospodářství. První zmínka o výběru daní na našem území pochází z 10. století, z období vlády knížete Václava postavené na dobrovolnosti svobodných občanů. Až později byly zavedeny povinné daně převážně účelově zaměřené, které se postupným vývojem změnily v neúčelově zaměřené jako zdroj krytí veřejných služeb a významným příjmem státních rozpočtů. V současnosti jsou po celém světě většinou zavedeny důchodové a majetkové daně.

Problematika důchodových daní se dotýká všech fyzických a právnických osob mající zdanitelné příjmy ze svých činností, proto je důležité mít znalosti týkající se této daňové problematiky, abychom získané informace využili ve svůj prospěch v rámci snížení daňové povinnosti, která ovlivňuje výši důchodu.

Každý stát má nastaveny podmínky pro zdanění příjmů rozdílně odvíjející se podle jeho ekonomického, kulturního a hospodářského snažení. Téma této bakalářské práce „Analýza daně z příjmů fyzických osob v České republice a Německu“ se právě zabývá srovnáním zdanění příjmů fyzických osob u nás a v Německu s použitím základních vědeckých metod jako je deskripce, analýza, komparace a syntéza.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na deskripci obou daňových systémů a teoretické vymezení konstrukčních prvků daně z příjmů fyzických osob v České republice a v Německu.

Hlavním cílem je na základě získaných teoretických poznatků na praktických příkladech provedena komparační analýza daňového zatížení pomocí ukazatele daňové kvóty poplatníků České republiky a Německa ve zdaňování příjmů fyzických osob. Záměrem je shrnutí výsledků komparační analýzy, zhodnocení daňového zatížení a navržení změny v systému zdaňování příjmů ze závislé činnosti fyzických osob.

Důvodem pro výběr tématu je rozdílné používání sazby daně. V České republice je zavedená pevná sazba ve výši 15 %, naopak Německo používá progresivní sazbu daně, která se pohybuje od 14 % až do 45%.

Bakalářská práce je rozdělena na teoreticko-praktickou část. Teoretická část nejprve popisuje daňový systém České republiky a českou daň z příjmů fyzických osob, poté je popsán německý daňový systém a daň z příjmů fyzických osob v Německu. Jsou zde vysvětleny používané základní pojmy v oblasti daně z příjmů fyzických osob, vymezeny

zdanitelné a nezdanitelné příjmy a možnosti uplatňování jednotlivých zvýhodnění pro daňové poplatníky. V praktické části jsou na příkladech ukázány výpočty daňové povinnosti z různých částek hrubých mezd podle pravidel vymezené zákonem námi vybraných států s následnou grafickou interpretací.

V závěru je provedena syntéza teoreticko-praktické části a vymezení hlavních rozdílů ve zdaňování daně z příjmů v České republice a Německu.

2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICE

Celá tato bakalářská práce bude věnována dani z příjmů fyzických osob. Tato část se zaměřuje na Českou republiku. Řadí se mezi nejsložitější daně, se kterými se setkáváme. Je upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, jež byl novelizován naposledy na konci roku 2013 se změnami platnými k 1. lednu 2014. A proto jistě stojí za to zamyslet se nad tím, co to daň je, jaké má vlastnosti a jaké funkce plní, poté bude popsán daňový systém a kde právě v tomto systému je zařazena daň z příjmů fyzických osob až se přejde k vysvětlení základních pojmů, vymezení dílčích základů daně a popsání hlavních konstrukčních prvků této daně. Jaké možnosti jsou zavedeny v rámci snížení daňové povinnosti poplatníků a v čem spočívá solidární zvýšení daně.

2.1 Definice daně

Řekne-li se slovo daň, ani dítě nebude tvrdit, že to slovo nikdy neslyšel. Daň může nabývat různorodých forem, nejlépe ji však lze formulovat podle vlastností, které musí mít.

Daň je povinná, nenávratná, neekvivalentní a neúčelová platba, která je uložena zákonem a plyne do státního rozpočtu. **Povinnost** platit daň je možné vymezit v právním státě pouze na základě všeobecně závazné právní normy, kterou v případě daní je zákon. Je **nenávratná** proto, že jejím zaplacením nevzniká subjektu žádný nárok na rozdíl od půjčky, kdy se majetek po určité době vrací zpět. Daň je vlastně „cena“, kterou subjekt platí za to, že spotřebovává veřejně poskytované statky. Ale je **neekvivalentní** v tom slova smyslu, že díl, jakým se jednotlivec podílí na společných příjmech, nemá žádný vztah k tomu, v jaké výši se bude podílet na výdajích veřejného rozpočtu nebo spotřebovávat veřejně financované statky. Je zpravidla **neúčelová**, protože nikdo neví, když daň platí, co bude z těchto prostředků uhrazeno. Daně plynou do **státního rozpočtu** ke hrazení společných potřeb, ze kterého se tyto potřeby hradí. [7]

2.2 Funkce daně

Daně jsou nástrojem ekonomické politiky, vyžaduje se od nich více, než jen naplnit státní rozpočet. Plní celou řadu funkcí, ale mezi nejdůležitější patří funkce fiskální, alokační, redistribuční, stabilizační a stimulační. [7]

2.2.1 Fiskální funkce

Schopností této funkce je naplnit veřejný rozpočet. I když se od daní požaduje více, tato funkce musí být zachována. Jen výjimečně se lze setkat s daní, která tuto funkci neplní. Neznamená to však, že důvod pro splnění fiskální funkce je vždy zvýšení nominální sazby. Při nepromyšleném pokusu o zvýšení výnosu daně, může ve svém důsledku znamenat pravý opak. Proto je velmi důležité dobře zvážit makroekonomické a mikroekonomické vlivy. [7]

2.2.2 Alokační funkce

Tato funkce řeší problematiku investování (umísťování) vládních výdajů a optimálního rozdělení mezi veřejnou a soukromou spotřebou. [5]

2.2.3 Redistribuční funkce

Vychází z toho, že rozdělení důchodů ve společnosti na základě tržních mechanismů může být pro společnost neakceptovatelné, i když je tržně efektivní. Díky existenci vlády a její možnosti zasahovat do daňové politiky prostřednictvím daňových nástrojů, lze zmírnit rozdíl v důchodech jednotlivých subjektů. Toho docílíme, když se daně ve větší míře „vybírají od bohatších“, což umožňuje státu prostřednictvím transferů zvyšovat příjmy chudším, aby se zamezilo vzniku rozdílů mezi obyvatelstvem. Má-li daň splňovat tuto funkci, pak musí platit, že ten, kdo má více, bude platit vyšší daň. [7]

2.2.4 Stabilizační funkce

Prostřednictvím využití této funkce mohou vést určitá opatření ke zmírnění ekonomických výkyvů. V období, kdy důchody i spotřeba rychle rostou, vyšší díl daní je odčerpáván do veřejných rozpočtů, tímto se předchází přehřátí ekonomického stavu a vytváří se rezerva pro „horší časy“. V období ekonomického útlumu se daně soustředí v menší míře do veřejného rozpočtu a tím napomáhají ke startu ekonomiky.

Z toho vyplývá, že stabilizační funkce daní je podmíněna rozpočtovou kázní v dobách ekonomického růstu, kdy se vytvářejí rezervy pro časy ekonomického útlumu.

Ovšem politici rozhodující o veřejných rozpočtech se spíše soustředí na přízeň voličů v krátkodobém časovém horizontu a to formou dalších či vyšších sociálních dávek nebo formou snižování daňové zátěže změnami, které nemají odůvodnění. A proto se stabilizační funkce nemá šanci rozvinout. V současné době jsou snahy ze strany Evropské unie přimět státy zbytečně nezvyšovat veřejné výdaje v dobách ekonomického růstu. [7]

2.2.5 Stimulační funkce

Daně jsou vnímány zpravidla jako újma, proto jsou subjekty ochotny udělat hodně pro to, aby svou daňovou povinnost omezily. Toho využívá právě stimulační funkce. Proto stát subjektům poskytuje různé formy daňových úspor anebo naopak je vystavuje vyššímu zdanění. Příkladem pozitivní stimulace jsou uváděny daňové prázdny, kdy se jedná o formu snížení daně konkrétní osobě, pokud splňuje určité podmínky (například tvorba pracovních míst). Naopak negativní stimulaci můžeme vidět u alkoholických nápojů a cigaret, jímž chce stát regulovat jejich spotřebu, jelikož poškozují zdraví spotřebitelů. [7]

2.3 Základy daňové politiky

Daňová politika je těžko pochopitelný mechanismus, který v rámci globalizace světové ekonomiky nabírá stále větší mezinárodní rozměr. Daňové opatření v jednom státě může neblaze ovlivňovat tržní prostředí druhého státu. Například sníží-li jeden stát sazbu významné daně, bude více přitahovat zahraniční investory. Reakcí druhého státu bude obdobné opatření, aby zabránil odlivu kapitálu. Může se stát, že jediným efektem této změny bude snížení daňových výnosů v obou státech. Tento negativní způsob „boje“ z pohledu makroekonomického hlediska lze pojmenovat jako daňovou konkurenci.

Z mikroekonomického hlediska lze na daňové konkurenci najít i pozitivní stránky. Přizpůsobovací procesy vedou nejčastěji ke snižování zákonných sazeb, což vítají daňové subjekty. V posledních letech se ale daňové sazby zvyšují, aby se vyřešily následky ekonomické krize, která se i mimo jiné promítla ve veřejných rozpočtech.

Mezinárodní spolupráce se snaží o daňovou koordinaci vedoucí k omezování daňových úniků pomocí vzájemných dohod jednotlivých států. Největší postup v daňové koordinaci je u celní politiky, což potvrzuje Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT), která sdružuje více než 150 států světa. Navíc státy Evropské unie se v tomto směru posunuly ještě dále, protože vytvořili jednotný systém pro uplatňování cla, tzv. celní unii.

Další mezinárodní organizací soustředující se na daňovou koordinaci je Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), jejímž členem je i Česká republika. Výsledkem společné práce států OECD je Modelová smlouva o zamezení mezinárodního dvojího zdanění a tím předcházet daňovým únikům. Základní smysl této smlouvy spočívá ve stanovení takových pravidel, aby byl každý příjem zdaněn právě jednou. [7]

2.4 Daňový systém České republiky

Každý daňový systém prochází vývojem, na který působí určité faktory podmiňující členitost daňové soustavy. Patří zde velikost státu, organizační členění státu, forma a intenzita zapojení státu do mezinárodních integračních procesů a další faktory dlouhodobého a krátkodobého charakteru. Daňový systém je produktem dlouhodobého politického, hospodářského i kulturního snažení, na kterém pracovaly často celé naše generace. [6]

Reforma z roku 1993 přinesla zásadní změny v rozdělení daní v České republice, které můžeme vidět na obr. 2.4.1. Týkala se všech stávajících daní a představovala rozsáhlý zásah do ekonomiky. [5]

Obr. 2.4.1: Srovnání daní České republiky před a po reformě k 1. 1. 1993



Zdroj: Vlastní zpracování. [5]

Toto rozdělení daní platí po několika novelizacích dosud. Výraznější změny nám přinesl balíček změn s účinností od 1. ledna 2014 týkající se především daně dědické, daně darovací a daně z nemovitostí a daně z převodu nemovitosti.

Samostatná dědická daň přestává existovat. Spadá pod obecnější kategorii daně z příjmů. V zákoně ji najdeme označenou termínem bezúplatný příjem, jež je od daně

osvobozený. Díky tomu mohou ušetřit lidé, kteří dědí po osobě ve vzdálenějším příbuzenském vztahu nebo po osobě, se kterou vůbec žádný vztah nemají a se kterou nežili. Nezáleží ani na tom zda dědí fyzická nebo právnická osoba. Bezúplatný příjem upravuje nově § 4a Zákona o daních z příjmů. [12]

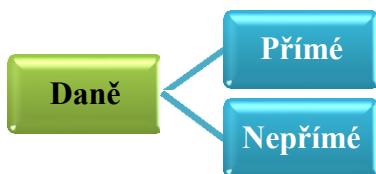
Stejně tak i daň darovací spadá pod daň z příjmu. Neznamená to však, že ji nemusíme platit. Nově je stanovena jednotná sazba, 15 % u daně z příjmů fyzických osob a 19 % u daně z příjmů právnických osob. Zatímco loni se sazby pohybovaly od 7 do 40 %. Pro nás to znamená, že u nižších darů zaplatíme více. U částky například sto tisíc korun bylo loni na dědické dani při sazbě 7 % odvedeno sedm tisíc korun, letos se z této částky odvede už patnáct tisíc korun u osoby fyzické a devatenáct tisíc u právnické osoby. S rostoucí hodnotou daru se však rozdíl ve výši daně oproti původním pravidlům snižuje. Což znamená, že fyzické osoby ušetří na dani u hodnoty daru od třinácti milionů, u právnických osob se jedná až o dvojnásobek. Je zřejmé, že ne každý si může dovolit takové vysoké dary, aby se pro něho nová sazba stala výhodná. Naštěstí je stále v platnosti osvobození týkající poskytování darů v řadě přímé a pobočné. Osvobození je také zavedeno u příležitostných příjmů z darů, kde hodnota těchto darů nedosahuje částky patnáct tisíc korun. [12]

Hlavní změnou u daně z nemovitostí a převodu nemovitostí jsou jejich názvy. Daň z nemovitostí je definována jako daň z nemovitých věcí, která se dále dělí na daň z pozemků a daň ze staveb, u daně z převodu nemovitosti se jedná o daň z nabytí nemovité věci. Novela u těchto daní ve značné míře navazuje na nový občanský zákoník platný od 1. ledna 2014, jež změnil nebo zavedl nové pojmy. [19]

2.4.1 Klasifikace daní dle jejich vazby na důchod poplatníka

Asi nejznámější členění daní podle jejich vazby na důchod poplatníka je rozdělení na přímé a nepřímé daně. Viz obr. 2.4.1.1.

Obr. 2.4.1.1 Členění daní dle vazby na důchod poplatníka

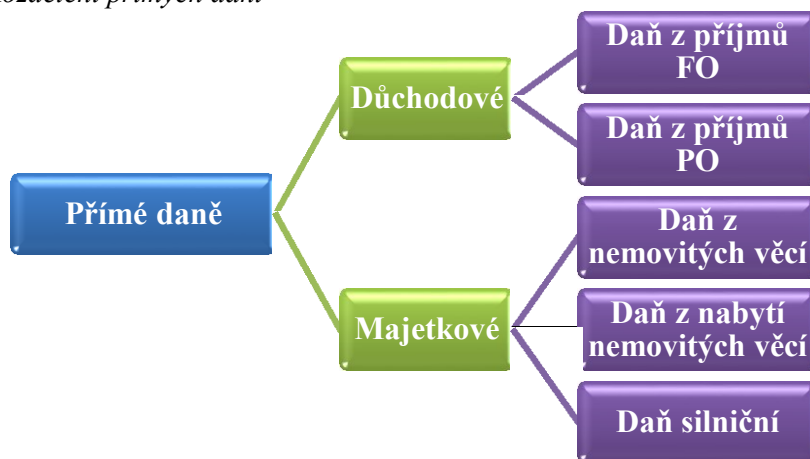


Zdroj: vlastní zpracování

Přímé daně jsou vyměřovány na základě důchodu poplatníka nebo výše jeho majetku a předpokládá se, že daň zaplatí ten, komu je vyměřena. Nelze je přenést na další ekonomické subjekty. [5] Přímé daně jsou viditelnější, a proto jsou i poplatníky více pocíťovány. Právě pro svoji adresnost lépe vyhovují daňové spravedlnosti, a proto se i lépe přizpůsobují platební schopnosti jednotlivých poplatníků. Negativně však ovlivňují nabídku práce a úspor. Přímé daně se dále dělí na důchodové a majetkové, jak znázorňuje obr. 2.4.1.2. [7]

Důchodové daně jsou dvě, a to daň z příjmů fyzických a právnických osob. Jejich součet je pro Českou republiku třetí nejdůležitější příjem. Majetkové daně jsou pouze doplňkovým příjmem a řadíme zde daň z nemovitých věcí, daň z nabytí nemovitých věcí a daň silniční. [7]

Obr. 2.4.1.2 Rozdělení přímých daní



Zdroj: vlastní zpracování

Nepřímé daně jsou vybírány a placeny společně s cenou zboží, služeb, převodů a pronájmů. Rozhodující roli hraje samotný nákup či spotřeba dané věci. Nebere se ohled na důchodovou ani majetkovou situaci člověka, protože jsou stejné pro všechny. [5] Dělení nepřímých daní nám znázorňuje obr. 2.3.1.3, kde se tyto daně dělí na univerzální a selektivní. Univerzální daní je daň z přidané hodnoty, která se stala integrální součástí daňových příjmů vyspělých zemí. Výhodou je, že může mít široký předmět daně a nemusí se omezovat pouze na zboží. Spotřební daně spadající pod selektivní daně, kterým podléhá pět komodit a to daň z minerálních olejů, daň z lihu, daň z vína, daň z piva a daň z tabákových výrobků. Ekologické daně jsou zavedeny od roku 2008 na ochranu životního prostředí. V současné době se jedná o tři daně: daň ze zemního plynu, daň z pevných paliv a daň z elektřiny. [7]

Obr. 2.4.1.3 Dělení nepřímých daní



Zdroj: Vlastní zpracování

2.5 Poplatník daně

Poplatníkem daně je fyzická osoba, která se v České republice dělí na daňového rezidenta a daňového nerezidenta.

Za **daňové rezidenty** jsou označovány osoby, které mají bydliště na území České republiky nebo se zde obvykle zdržují alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce souvisle nebo v několika obdobích. Tito rezidenti jsou povinni odvádět příjmy jak ze zdrojů na území České republiky, tak ze zdrojů zahraničních. Bydlištěm podle zákona o daních z příjmu není trvalý pobyt, nýbrž místo kde má poplatník úmysl se trvale zdržovat.

Naopak **daňový nerezident** je označen v mezinárodní smlouvě a jeho daňová povinnost se vztahuje pouze na zdroje plynoucí na území České republiky. [24]

2.6 Osvobození od daně

Řadíme zde příjmy, které vůbec nejsou zahrnovány do základu daně pro výpočet daně z příjmu.

Jedná se například o příjmy z prodeje nemovitostí, pokud v něm prodávající bydlel dva roky před prodejem. Obdobné osvobození se vztahuje i na příjmy z prodeje nemovitosti, pokud tam prodejce bydlel po dobu kratší dvou let, ale peněžní prostředky byly použity na uspokojení bytové potřeby. U společného jmění manželů postačí, aby podmínky pro osvobození byly splněny pouze u jednoho z nich. Pokud doba mezi nabytím a prodejem přesáhne dobu pěti let, je příjem z prodeje nemovitosti také osvobozen. Další

podmínkou pro osvobození příjmů z prodeje nemovitosti je, že nesmí být zařazena v obchodním majetku pro výkon podnikatelské činnosti.

Dále se osvobozuje příjem z prodeje hmotné movité věci s výjimkou cenného papíru, motorového vozidla nebo lodě, které nebyly ve vlastnictví déle než jeden rok a movité věci, které jsou zařazené v obchodním majetku nebo byly zařazené pět let před prodejem v obchodním majetku; příjem získaný ve formě dávek z nemocenského pojištění, důchodového pojištění, dávky pro osoby se zdravotním postižením, dávky v hmotné nouzi a dávky státní sociální podpory. [24]

Systém dávek pomoci v hmotné nouzi je pomáhat osobám s nedostatečnými příjmy, aby motivoval osoby ke snaze zajistit si prostředky k uspokojení životních potřeb. Patří mezi opatření, kterými Česká republika bojuje proti sociálnímu vyloučení. Dávky se skládají z příspěvku na živobytí, doplatku na bydlení a mimořádné okamžité pomoci. [20]

Dávky státní sociální podpory obsahují přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení, porodné a pohřebné. Celý systém státní sociální podpory je upraven zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře ve znění pozdějších předpisů. [21]

Dále podle § 4 můžeme osvobodit stipendium ze státního nebo jiného rozpočtu, plnění z vyživovací povinnosti, dotace a příjem ve formě daňového bonusu. [24]

2.7 Předmět daně

Příjmy, které podléhají dani z příjmů fyzických osob, jsou peněžní i nepeněžní příjmy dosaženy i směnou oceňovány pomocí zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů, jež rozdělujeme do pěti skupin:

- příjmy ze závislé činnosti (§6 ZDP)
- příjmy ze samostatné činnosti (§7 ZDP)
- příjmy z kapitálového majetku (§8 ZDP)
- příjmy z nájmu (§9 ZDP)
- ostatní příjmy (§10 ZDP)

Tyto dílčí základy daně jsou základy daně pro jednotlivé druhy příjmů podle § 6 až § 10. Součtem těchto dílčích základů daně získáme celkový základ daně, z něhož se poté vypočítává daňová povinnost poplatníka daně. [3]

Mezi předmět daně z příjmů fyzických osob nezahrnujeme příjmy získané nabytím akcií nebo podílových listů, úvěry a půjčky s výjimkou, rozšíření nebo zúžení společného

jmění manželů, vypořádání mezi podílovými vlastníky, dále částka hrazená zdravotní pojišťovnou, o kterou byl překročen limit regulačních poplatků a doplatků za léčiva. [24]

2.7.1 Příjmy ze závislé činnosti

Tento dílčí základ daně se týká největšího počtu poplatníků, neboť v rámci něho se zdaňují mzdy a platy. [7]

Za příjmy ze závislé činnosti se považují plnění v podobě příjmů z pracovněprávního poměru, v němž poplatník při výkonu práce je povinen dbát příkazů plátce. Poplatníkem v pracovněprávním vztahu je zaměstnanec a plátcem je zaměstnavatel. [24]

Do příjmů ze závislé činnosti dále zahrnujeme funkční požitky, příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezením, komandisty komanditní společnosti a odměny člena orgánu právnické osoby, orgánu právnické osoby a likvidátora.

Za funkční požitky pro účely zákona o dani z příjmů považujeme příjmy související se současným nebo dřívějším výkonem funkce, jejichž výši stanoví příslušný zákon o platech. Týká se to představitelů státní moci, některých státních orgánů a soudců s výjimkou platu prezidenta republiky. K funkčním požitkům patří i odměny za výkon funkce a plnění poskytována v souvislosti se současným nebo dřívějším výkonem funkce v orgánech obcí a jiných orgánech územní samosprávy (například starosta obce a členové zastupitelstva), státních orgánech, spolcích a zájmových sdruženích, odborových organizacích, komorách a jiných orgánech a institucích. [24]

Všechny tyto příjmy tvoří dílčí základ daně ze závislé činnosti pro výpočet daňové povinnosti. Daň se odvádí v podobě záloh na dani z příjmů každý měsíc vždy do dvacátého dne, v němž vznikla povinnost srazit zálohu. Záloha se sráží poplatníkovi neboli zaměstnanci z hrubé mzdy, tedy příjmů, jež vyplácí zaměstnavatel svému zaměstnanci za vykonanou práci za celý kalendářní měsíc. Povinností plátce neboli zaměstnavatele je vypočítat a odvést tuto zálohu za svého zaměstnance. [24]

Hrubou mzdu tvoří peněžní i nepeněžní příjmy. O nepeněžní příjem se jedná v případě, kdy zaměstnavatel svému zaměstnanci poskytuje bezplatně motorové vozidlo pro služební i soukromé účely, pak za tento příjem se považuje částka ve výši jednoho procenta vstupní ceny vozidla za každý měsíc. Používá-li zaměstnanec více služebních automobilů současně, příjem plyne z jednoho procenta úhrnu všech jejich vstupních cen.

Tab. 2.7.1.1 nám znázorňuje celý postup výpočtu zálohy na daň. Základem daně pro výpočet daně je hrubá mzda zvýšená o sociální a zdravotní pojištění, které odvádí zaměstnavatel za své zaměstnance. Sociální pojištění se skládá z pojistného na důchodové zabezpečení, příspěvků na politiku zaměstnanosti a nemocenského pojištění a jeho výše činí 25 %, výše zdravotního pojištění je 9 %. Takto navýšený základ daně nazýváme též jako „superhrubá mzda“, která se zaokrouhlí na stokoruny nahoru a vypočítá se daň, která činí patnáct procent. Zálohu na daň lze snížit o slevy (například základní sleva na poplatníka při podepsání Prohlášení poplatníka daně fyzických osob, na studenta, atd.) a uplatnit daňové zvýhodnění na vyživované dítě. Poté je stanovená výše skutečné zálohy, která je sražena zaměstnanci. Podrobně o slevách a daňovém zvýhodnění je psáno níže.

Tab. 2.7.1.1 Schéma pro výpočet zálohy na daň z příjmů fyzických osob

Hrubá mzda (peněžní + nepeněžní)
+ sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem (25 %)
+ zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem (9 %)
= SUPERHRUBÁ MZDA (základ daně zaokrouhlený na celé stokoruny nahoru)
* 15 % sazba daně
Záloha na daň
- Slevy na dani
Záloha na daň po slevách
- Daňové zvýhodnění
Výsledná daň po slevách a daňovém zvýhodnění

Zdroj: vlastní zpracování

Dále se zaměstnanci sráží zdravotní a sociální pojištění, které vypočítá zaměstnavatel a o tuto částku sníží částku k výplatě zaměstnanci. Celkem na tomto pojistném zaměstnanci odvede 11 %, z toho 6,5 % připadá na sociální pojištění a 4,5 % na zdravotní pojištění. Po všech srážkách je zaměstnanci vyplacena takzvaná čistá mzda. Výpočet čisté mzdy je uveden v tab. 2.7.1.2.

Tab. 2.7.1.2 Schéma pro výpočet čisté mzdy

Hrubá mzda (pouze peněžní)
- zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem (4,5 %)
- sociální pojištění hrazené zaměstnancem (6,5 %)
- záloha na daň po slevách a daňovém zvýhodnění
= Čistá mzda k výplatě

Zdroj: vlastní zpracování

Příjmy plynoucí zaměstnanci na základě dohody o provedení práce, který nepodepsal prohlášení k dani, jejichž úhrnná částka u téhož plátce nepřesáhne za kalendářní měsíc 10 000 Kč, jsou samostatným základem daně a vybírány srážkou daně podle zvláštní sazby daně. Na tuto dohodu o provedení práce může zaměstnanec odpracovat pouze 300 hodin za jeden kalendářní rok.

Zaměstnanec na konci zdaňovacího období může požádat o roční zúčtování, neučiní-li to do konce třetího kalendářního měsíce po skončení zdaňovacího období, je sraženými zálohami ze mzdy jeho daňová povinnost splněna, pokud není povinen podávat daňové přiznání.

Do příjmu ze závislé činnosti neřadíme, a tudíž nejsou předmětem daně, cestovní výdaje v souvislosti s výkonem činnosti do umožněné nebo stanovené výše včetně hodnoty stravného na pracovních cestách, ochranné pracovní prostředky, pracovní oděv a obuv, mycí a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje, včetně nákladů na jejich udržování, náhrady za opotřebení vlastního nářadí potřebných pro výkon práce. [24]

Za osvobozené příjmy ze závislé činnosti se považují příspěvky na odborný rozvoj, nepeněžní plnění z fondu kulturních a sociálních potřeb, příjmy z praktického vyučování, příspěvky na pojištění. U příspěvku na odborný rozvoj se jedná o nepeněžní plnění vynaložená zaměstnavatelem na odborný rozvoj zaměstnanců související s předmětem činnosti zaměstnavatele nebo plnění vynaložená zaměstnavatelem na rekvalifikaci zaměstnanců podle jiného právního předpisu. Plnění z fondů kulturních a sociálních potřeb je osvobozeno ve formě možnosti používání rekreačních, zdravotnických a vzdělávacích zařízení, předškolních zařízení, závodních knihoven, tělovýchovných a sportovních zařízení nebo to může být i příspěvek na kulturní pořady a sportovní akce. Celková výše příspěvků na pojištění, které se týká penzijního připojištění se státním příspěvkem, příspěvku na penzijní pojištění, příspěvku na soukromé životní pojištění a příspěvku na doplňkové penzijní spoření, nesmí přesáhnout částku 30 000 Kč za rok na všechna tato

pojištění, které hradí zaměstnavatel svému zaměstnanci. Překročená částka bude zdaněna zaměstnanci. [24]

2.7.2 Příjmy ze samostatné činnosti

Do tohoto dílčího základu daně jsou zahrnovány příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjem z podnikání na základě živnostenského oprávnění, příjmy z jiného podnikání, do které spadají příjmy auditorů, advokátů, daňových poradců, lékařů, komerčních právníků a pojišťovacích agentů, podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku. Dále jsou zde zařazeny příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních děl a jiných děl vlastním nákladem, příjmy z nájmu majetku zařazeného do obchodního majetku a příjmy z výkonu nezávislého povolání. [24]

Základ daně tvoří zmíněné příjmy snížené o výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Pokud jsou výdaje vyšší než příjmy, rozdíl je nazýván ztrátou. Pro fyzické osoby existuje jedna praktická výhoda, a to, že místo skutečných výdajů si příjmy sníží v podobě výdajů stanoveným procentem z příjmů, takzvané paušální výdaje. [3]

Poplatník si sám vybere, která možnost uplatňování výdajů je pro něho výhodnější. Pokud zvolí způsob uplatňování výdajů paušální částkou, nelze ho zpětně měnit. Výše procenta z příjmů pro uplatňování paušálních výdajů u jednotlivých příjmů viz tab. 2.7.2.1. [1]

Tab. 2.7.2.1 Paušální výdaje

Procento z příjmů	Příjmy z činnosti
80 %	Zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství; podnikání na základě řemeslné živnosti.
60 %	Neřemeslné živnosti.
40 % (nejvýše 800 000 Kč)	Jiné podnikání (autorské právo, znalci, tlumočníci...)
30 % (nejvýše 600 000 Kč)	Nájem majetku zařazeného do obchodního majetku.

Zdroj: vlastní zpracování

2.7.3 Příjmy z kapitálového majetku

Příjmy z kapitálového majetku jsou tvořeny podíly na zisku z majetkového podílu akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným a družstev, úroky z vkladů na vkladních knížkách, z peněžních prostředků na účtu a výnos z jednorázového vkladu. [24]

2.7.4 Příjmy z nájmu

Příjmy z nájmu nemovitých věcí nebo bytů a příjmy z nájmu movitých věcí jsou zařazeny do tohoto dílčího základu daně. Nespadají zde příjmy z příležitostného pronájmu, ten je zahrnut do ostatních příjmů podle § 10 zákona o dani z příjmů. Na tyto příjmy lze uplatnit buď skutečné, nebo paušální výdaje pro stanovení základu daně. Paušální výdaj u nájmu činí 30 % z příjmů, nejvýše však do částky 600 000 Kč. [24]

2.7.5 Ostatní příjmy

Do poslední skupiny příjmů jsou zakotveny příjmy z příležitostných činností, které nespadají do příjmů ze závislé činnosti, příjmů ze samostatné činnosti, příjmů z kapitálového majetku a příjmů z nájmu, za splnění podmínky, že se nesmí jednat o příjmy pravidelně se opakující a poplatník nesmí při výkonu práce dbát příkazu plátce. Po „zrušení“ už zmíněné daně darovací na začátku této práce, spadají bezúplatné příjmy do tohoto dílčího základu daně, konkrétně do odst. 3 písm. d), zákona od daních z příjmů.

Dílčím základem daně je příjem snížený o výdaje prokazatelně vynaložené na jeho dosažení. Jsou-li výdaje spojené s jednotlivým druhem příjmů vyšší, k rozdílům se nepřihlíží. [24]

2.8 Základ daně

Základ daně je obecně definován jako rozdíl mezi příjmy, jež jsou předmětem daně, a výdaji vynaloženými na jejich dosažení, zajištění a udržení.

V § 5 zákona o dani z příjmů jsou obsažena základní pravidla pro vymezení základu daně. U více druhů příjmů se základ daně skládá z dílčích základů daně. Dílčí základy daně jsou základy daně za jednotlivé druhy příjmů podle § 6 až § 10, u nichž existují různé daňové režimy. Jejich součtem získáme základ daně.

Pokud podle účetnictví, daňové evidence nebo podle záznamu o příjmech a výdajích přesáhnou výdaje příjmy ze samostatné činnosti podle § 7 a příjmy z nájmu podle § 9, je rozdíl ztrátou. Vzniklou daňovou ztrátu lze v celé nebo poměrné výši odečíst od úhrnu příjmů podle § 7 až § 10 až v následujícím období, ve kterém vznikla.

Do základu daně nejsou zahrnovány příjmy osvobozené od daně a příjmy, které se zdaňují zvláštní sazbou daně ze samostatného základu daně [3]

2.9 Odčitatelné položky

Od základu daně lze odečíst už zmíněnou daňovou ztrátu, která vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období. Lze ji také umořovat postupně a to nejdéle v pěti zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměřuje.

Dále lze od základu daně odečíst odpočet na podporu výzkumu a vývoje nebo odpočet na podporu odborného vzdělávání. [24]

2.10 Nezdanitelné části základu daně

Nezdanitelné části nám snižují základ daně a mohou je využívat jednak zaměstnanci, tak osoby samostatně výdělečně činné. Podrobný výpis těchto částek je obsažen v § 15 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů a jedná se zejména o:

- bezúplatné plnění
- úroky z hypotečního úvěru a ze stavebního spoření
- penzijní připojištění a penzijní pojištění
- soukromé životní pojištění
- odborové příspěvky
- příspěvky na další vzdělávání. [24]

2.10.1 Bezúplatné plnění

Bezúplatné plnění může mít charakter finančního nebo věcného daru ve formě nemovitosti nebo poskytnuté služby. Musí být však oceněný. Aby se mohla úhrnná částka bezúplatného plnění uplatnit, musí mít hodnotu alespoň 1000 Kč nebo být vyšší než 2 % ze základu daně maximálně však do 15 % ze základu daně. Jako bezúplatné plnění na

zdravotnické účely se hodnota jednoho bezpříspěvkového odběru krve oceňuje částkou 2000 Kč a hodnota odběru orgánu částkou 20 000 Kč.

2.10.2 Úroky z hypotečního úvěru a ze stavebního spoření

Základ daně lze snížit o úroky z hypotečního úvěru nebo ze stavebního spoření pokud jsou přijaté peněžní prostředky použity na financování bytové potřeby.

Bytovou potřebou se rozumí výstavba nebo koupě rodinného nebo bytového domu, která nezahrnuje nebytový prostor. Koupě pozemku, kde bude zahájena výstavba do 4 let.

Jestliže je účastníků úvěrové smlouvy více, uplatní úroky buď jeden z nich, anebo každý rovným dílem. Maximálně lze odečíst úroky v úhrnu 300 000 Kč ročně v téže domácnosti. Pokud poplatník platil úroky pouze část roku, může uplatnit pouze maximálně odečet 25 000 Kč za každý kalendářní měsíc.

2.10.3 Penzijní připojištění a penzijní pojištění

Pokud má poplatník uzavřenou smlouvu o penzijním připojištění se státním příspěvkem popřípadě doplňkové penzijní spoření s penzijní společností, může si základ daně snížit o zaplacené příspěvky. Úhrn částek je pak snížen o 12 000 Kč. Avšak maximální výše odpočtu činí 12 000 Kč.

Je-li sjednaná smlouva o penzijním pojištění s institucí penzijního pojištění, musí poplatník splnit dvě podmínky. Výplata plnění z penzijního pojištění je možná až po 60 kalendářních měsících a současně nejdříve v roce dosažení věku 60 let. Částku, jež lze takto odečíst, se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho penzijní pojištění na zdaňovací období (opět ale maximálně 12 000 korun ročně).

2.10.4 Soukromé životní pojištění

Daňoví poplatníci mohou rovněž snížit základ daně o zaplacené pojistné na jejich soukromé životní pojištění. Stejně jako u penzijního připojištění platí maximální hranice odečtu 12 000 Kč. Pro toto uplatnění musí splnit další podmínky:

- výplata plnění až po 60 měsících od uzavření smlouvy,
- výplata plnění nejdříve v roce, kdy poplatník dosáhne věku 60 let,

- u smlouvy s pevně sjednanou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou od 5 do 15 let má sjednanou částku alespoň 40 000 Kč, u pojistné doby nad 15 let alespoň 70 000 Kč.

Při nedodržení těchto podmínek nebo je smlouva vypovězena dříve, zaniká nárok odpočtu tohoto nezdanitelného základu. Poplatník musí podat daňové přiznání. Celková uplatněná výše, o kterou byl snížen základ daně v předchozích letech, je zařazena do příjmu ostatních podle § 10 zákona o daních z příjmů.

2.10.5 Odborové příspěvky

U členů odborové organizace, která dle svých stanov obhájí hospodářské a sociální zájmy si lze základ daně snížit o zaplacené členské příspěvky, maximálně do výše 3 000 Kč.

2.10.6 Příspěvky na další vzdělávání

Zdali má zaměstnanec zájem se dále vzdělávat a zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání nejsou hrazeny zaměstnavatelem a ani nebyly uplatněny jako výdaj poplatníkem, rovněž snižují základ daně nejvýše však 10 000 Kč. U osob se zdravotním postižením 13 000 Kč a osoby s těžším zdravotním postižením mohou uplatnit částku až 15 000 Kč.

Ze základu sníženého o nezdanitelné části a o odčitatelné položky se vypočítává daň. Tento základ daně je ještě zaokrouhlen na celá sta Kč dolů, z kterého se vypočítává daň. Výše daně z příjmu fyzických osob činí od roku 2008 15 %. [17]

Vypočtená daň se dále ještě snižuje o příslušnou slevu na dani.

2.11 Slevy na dani

Slevy na dani se od nezdanitelných částí daně liší tím, že na rozdíl od položek snižujících celkový základ daně, slevy snižují základní částku daně, tj. odečítají se od vypočtené daně. Daňová účinnost slevy je tak silnější a sytější. Slevy nemohou převýšit celkovou vypočtenou výši daně a nelze je uplatňovat na doměrky daně z příjmů. Zákon

stanovuje několik druhů slev, které si může poplatník odečíst za splnění podmínek stanovených tímto zákonem. [24]

2.11.1 Základní sleva na poplatníka

Základní sleva na poplatníka činí **24 840 Kč** za rok. Nově od 1. ledna 2013 zákon stanovuje, že základní slevu na dani nebudou moci uplatnit důchodci, kteří budou pobírat starobní důchod k počátku zdaňovacího období. To znamená, když poplatníkovi bude starobní důchod přiznán např. 25. ledna 2013, může si slevu na poplatníka za rok 2013 slevu uplatnit v plně výši. Toto ustanovení bude platit pouze do roku 2015.

V daňovém přiznání se tato sleva nekrátí, i když poplatník má příjem jen za část zdaňovacího období. [24]

2.11.2 Sleva na manžela, na manželku

Tato sleva se uplatňuje, pokud manžel (manželka) žije s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti a pokud nemá vlastní příjem přesahující 68 000 Kč za zdaňovací období. Za splnění těchto podmínek si může poplatník odečíst **24 840 Kč**. Je-li manžel (manželka) držitelem průkazu ZTP/P, zvyšuje se částka 24 840 Kč na dvojnásobek. Do vlastních příjmů manžela (manželky) se nezahrnují dávky státní sociální pomoci, dávky péstounské péče s výjimkou odměny péstouna, dávky osobám se zdravotním postižením, dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na péči, sociální služby, státní příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem, státní příspěvky na doplňkové penzijní spoření, státní příspěvky podle zákona o stavebním spoření, stipendium a příjem plynoucí z důvodu péče o blízkou nebo jinou osobu. Tuto slevu lze uplatnit pouze u ročního zúčtování. [24]

2.11.3 Základní sleva na invaliditu

Pobírá-li poplatník invalidní důchod pro invaliditu 1. nebo 2. stupně z důchodového pojištění podle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, může si uplatnit slevu ve výši **2 520 Kč**. [24]

2.11.4 Rozšířená sleva na invaliditu

Poplatník pobírající invalidní důchod pro invaliditu 3. stupně uplatňuje slevu ve výši **5 040 Kč**. [24]

2.11.5 Sleva na držitele průkazu ZTP/P

Tuto slevu si může poplatník uplatnit i v případě, že nepobírá invalidní důchod. Výše slevy je stanovena částkou **16 140 Kč**. Pobírá-li poplatník i částečný nebo plný invalidní důchod, uplatňuje i slevu na invaliditu základní nebo rozšířenou. Slevy se takzvaně kumulují. [24]

2.11.6 Sleva na studenta

Poslední slevou, kterou si poplatník může uplatnit, je sleva na studenta ve výši **4 020 Kč**. Slevu lze uplatnit u poplatníka po dobu, po kterou se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, a to až do dovršení věku 26 let, nebo po dobu prezenční formy studia v doktorském studijním programu, až do 28 let. [24]

2.12 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě

Daňové zvýhodnění může poplatník uplatnit formou slevy na dani, formou daňového bonusu nebo obojí. Slevu na dani na vyživované dítě lze uplatnit až do „nuly“ a část daňového zvýhodnění, která ještě zbyla po uplatnění slevy na dani, je daňovým bonusem, který je za podmínek uvedených zákonem o dani z příjmů následně poplatníkovi vyplacen.

Nezáleží na tom, kolik měsíců poplatník skutečně podnikal, nebo na tom, kolik měsíců byl v pracovněprávním vztahu, záleží pouze na tom, jak dlouho poplatník dítě vyživoval.

Poplatník může uplatnit maximální částku **13 404 Kč** za dvanáct kalendářních měsíců ve zdaňovacím období. Podle toho, kolik měsíců poplatník skutečně vyživoval dítě, stanovuje se jedna dvanáctina z této částky za každý kalendářní měsíc, kdy byly splněny podmínky pro uplatnění včetně měsíce, kdy se dítě narodilo, anebo bylo osvojeno nebo převzato do péče nahrazující péči rodičů. Vyživuje-li dítě v jedné společné domácnosti více poplatníků, uplatňuje daňové zvýhodnění pouze jeden z nich.

Za vyživované dítě pro účely tohoto zákona se považuje dítě vlastní, osvojené, dítě v péči, která nahrazuje péči rodičů, vnuk a dítě nebo vnuk druhého z manželů pokud jeho rodiče nemají příjmy, z nichž by mohli daňové zvýhodnění uplatnit, pokud je nezletilým nebo zletilým dítětem až do dovršení věku 26 let. U zletilého dítěte musí být splněny ještě další podmínky pro uplatnění daňového zvýhodnění a to, že nesmí pobírat invalidní

důchod pro invaliditu 3. stupně a zároveň se soustavně připravuje na budoucí povolání nebo nemůže se soustavně připravovat na budoucí povolání pro nemoc nebo úraz, nebo z důvodu nepříznivého stavu je neschopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost. [1]

2.13 Sazba daně

„Sazba daně je algoritmus, prostřednictvím kterého se ze základu daně (sníženého o odčitatelné položky) stanoví základní částka daně.“ [7]

Zatímco v letech 1993 až 2007 byla v České republice používána klouzavě progresivní sazba, od roku 2008 až dosud je jednotná sazba daně z příjmů fyzických osob ve výši 15 %. Jednotná znamená, že je stejná pro všechny typy a druhy předmětu daně daně nezávislé na jeho kvalitě. [7]

Pro účely výpočtu daňové povinnosti se základ daně u fyzických osob při ročním zúčtování zaokrouhluje na celé stokoruny dolů. [3]

2.14 Solidární zvýšení daně

Novinkou od roku 2013 je zavedení takzvaného solidárního zvýšení daně. Postup výpočtu spočívá v tom, že vypočtená daň před uplatněním slev na dani a daňového zvýhodnění se zvyšuje o solidární zvýšení daně, které činí 7 % z rozdílů mezi součtem příjmů zahrnovaných do dílčího základu daně ze závislé činnosti podle § 6 a dílčího základu daně ze samostatné činnosti podle § 7 v příslušném roce a 48násobkem průměrné mzdy podle zákona upravující pojistné na sociální zabezpečení. Pro rok 2014 se vychází z částky 25 942 Kč, která se dále vynásobí 48, tj. 1 245 216 Kč. Loni se vycházelo z nižší částky 25 884 Kč (1 242 432 Kč). Platnost solidárního zvýšení daně je platné do roku 2015. [1]

2.15 Sociální pojištění

U sociálního pojištění se setkáváme se specifickým postavením mezi daněmi. Projevuje znaky účelovosti, stejně jako u daně silniční. Na jedné straně sociální systém zahrnuje příjmovou stranu, kterou představuje pojistné na sociální pojištění. Na druhé straně stojí komplikovaný systém ve formě dávek. Každá platba navazuje na určitý okruh dávek. Při pohledu na sociální pojistné z ekonomického hlediska se shoduje s charakterem daně,

jelikož odvody sociálního pojištění jsou povinné. Ovšem subjekt rozhoduje, zdali si zaplatí či nezaplatí pojistnou ochranu.

Sociální pojištění zahrnuje veřejné zdravotní pojištění, nemocenské pojištění, důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

Veřejné zdravotní pojištění slouží k tomu, aby byly pokryty výdaje spojené s financováním nutné zdravotní péče dané zákonnými pravidly. Spravují ho zdravotní pojišťovny, kterým plyne i výnos z tohoto pojištění, ale legislativně patří pod Ministerstvo zdravotnictví.

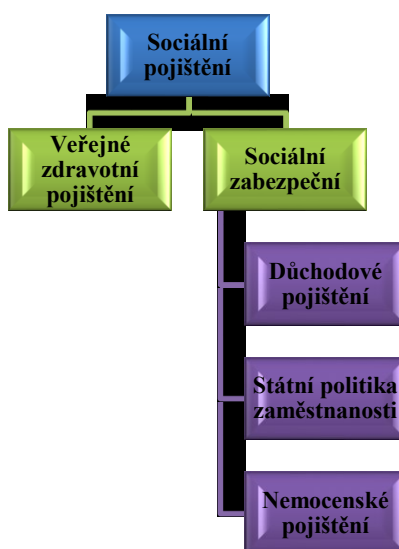
Funkce nemocenského pojištění je ve vyplácení dávek pro nemoc nebo úraz pojištěncům, kteří nejsou schopni krátkodobě výdělečné činnosti pomocí náhrady spojené s chybějícími příjmy.

Nejvýznamnější z hlediska potřeby finančních prostředků je důchodové pojištění, jež pomáhá lidem neschopným dlouhodobě nebo trvale pracovat pro stáří nebo invaliditu.

Příspěvek na státní politiku nezaměstnanosti podporuje tvorbu nových pracovních míst, aby byli zabezpečováni zdraví jedinci v produktivním věku. [7]

Schéma složení sociálního pojištění je zobrazeno na obr. 2.15.1.

Obr. 2.15.1 Schéma složení sociálního pojištění



Zdroj: vlastní zpracování [7]

Výše odvodů na jednotlivé druhy sociálního pojištění je znázorněno v tab. 2.15.1.

Tab. 2.15.1 Výše odvodů na sociální pojištění

Druh pojištění	Zaměstnanec (%)	Zaměstnavatel (%)
Veřejné zdravotní pojištění	4,5	9
Sociální pojištění	6,5	25

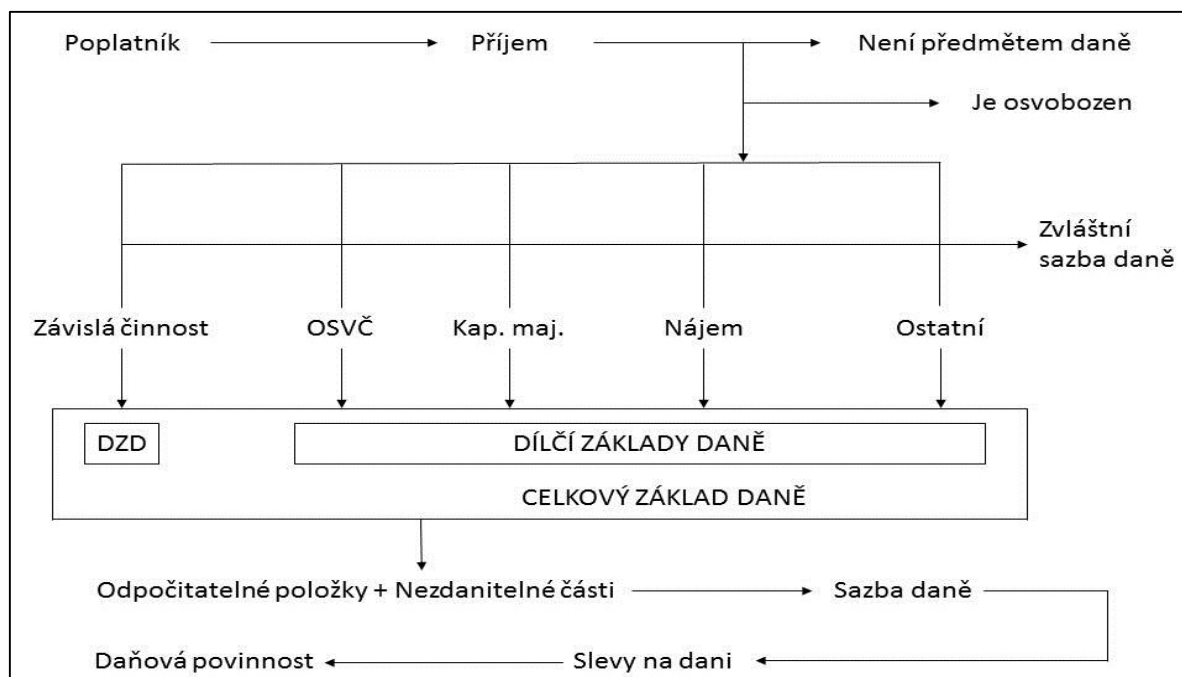
Zdroj: vlastní zpracování

2.16 Roční zúčtování

Celý postup výpočtu daňové povinnosti při ročním zúčtování v České republice nám znázorňuje obr. 2.16.1. Vše začíná u poplatníka, kterému plynou ve zdaňovacím období příjmy. Podle zákona o dani z příjmů se posuzují příjmy, zdali jsou či nejsou předmětem daně, nebo zda jsou osvobozené, nebo jde o příjmy zdaňované zvláštní sazbou daně. Pokud se jedná o zdanitelné příjmy, rozdělují se podle druhů příjmů na dílčí základy daně, pro které platí různé daňové režimy v průběhu zdaňovacího období. Po uplynutí zdaňovacího období, které trvá kalendářní rok u fyzických osob, se podává daňové přiznání, kde se stanoví celkový základ daně na základě podmínek pro stanovení základu daně, který se sníží o odčitatelné položky a nezdanitelné části daně. Při ročním zúčtování se u fyzických osob základ daně zaokrouhluje na celé stokoruny dolů, z něhož se vypočítá daňová povinnost pomocí 15 % sazby daně. Vypočtená částka daně se pak dále snižuje o slevy na dani a daňové zvýhodnění. Pokud jsme v daném zdaňovacím období odvedli zálohy na dani, porovnáme to se skutečnou daňovou povinností při ročním zúčtování. Výsledkem může být minusový nebo plusový výsledek. Při minusovém výsledku daně nám vzniknul přeplatek na dani, který nám místně příslušný správce daně na základě žádosti vrátí. Při plusovém výsledku jsme na zálohách odvedli málo, a čili máme doplatek na dani a musíme ho odvést finančnímu úřadu. Formulář přiznání k dani z příjmů fyzických osob nalezneme v příloze č. 1.

Termín pro podání daňového přiznání je od 1. ledna 2014 změněn. Nově výpočet daně a roční zúčtování záloh a daňové zvýhodnění provede plátců daně nejpozději do 15. března po uplynutí zdaňovacího období.

Obr. 2.16.1 Daň z příjmů fyzických osob v České republice



Zdroj: vlastní zpracování [5]

3 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V NĚMECKU

Na začátku této kapitoly je popsán daňový systém Německa. Poté se přímo zaměříme na daň z příjmů fyzických osob v Německu, tzv. Einkommensteuer, která je upravena zákonem Einkommensteuergesetz (zákonem o dani z příjmů fyzických osob). Na konci kapitoly jsou popsány doplňkové daně, tj. daň ze mzdy (Lohnsteuer), solidární příplatek (Solidaritatzuschlag) a církevní daň (Kirchensteuer).

3.1 Daňový systém Německa

Federativní stát je rozdělen na 16 spolkových zemí, které mají vlastní ústavu, parlament a vládu. Dvoukomorový parlament se skládá ze Spolkového sněmu a Spolkové rady. Německo je zakládajícím členem Evropského společenství a v roce 1999 vyměnilo německou marku za euro a tím pádem se stalo součástí Měnové unie. [4]

Jako v České republice, tak i v Německu je zavedený určitý daňový systém. V roce 2001 prošla německá daňová soustava rozsáhlými reformami. Cílem bylo zvýšit mezinárodní konkurenceschopnost. [14]

Struktura daní je podobná české daňové soustavě. Zobrazuje to obr. 3.1.1. Daň z příjmu je nejvýznamnější daní pro Německo a na celkovém výběru daní se podílí cca 40 %. Tato přímá důchodová daň zahrnuje daň z příjmů fyzických osob (osobní důchodovou daň) a daň z příjmu právnických osob (daň ze zisku korporací). U daně z příjmů se uplatňuje lineárně-progresivní zdanění.

Doplňkové daně k důchodovým daním jsou daň ze mzdy, obchodní daň, církevní daň a solidární příplatek, který činí 5,5 % a je placen jak právnickými, tak i fyzickými osobami.

Druhou nejvýznamnější daní je daň z přidané hodnoty s 30 % podílem na celkových daňových příjmech. Jedná se o daň nepřímou. Obdobně jako u nás používají dvě sazby. Základní ve výši 19 % a sníženou ve výši 7 %.

Pod majetkové daně spadají daně z nemovitosti, daně dědické a darovací a daně silniční.

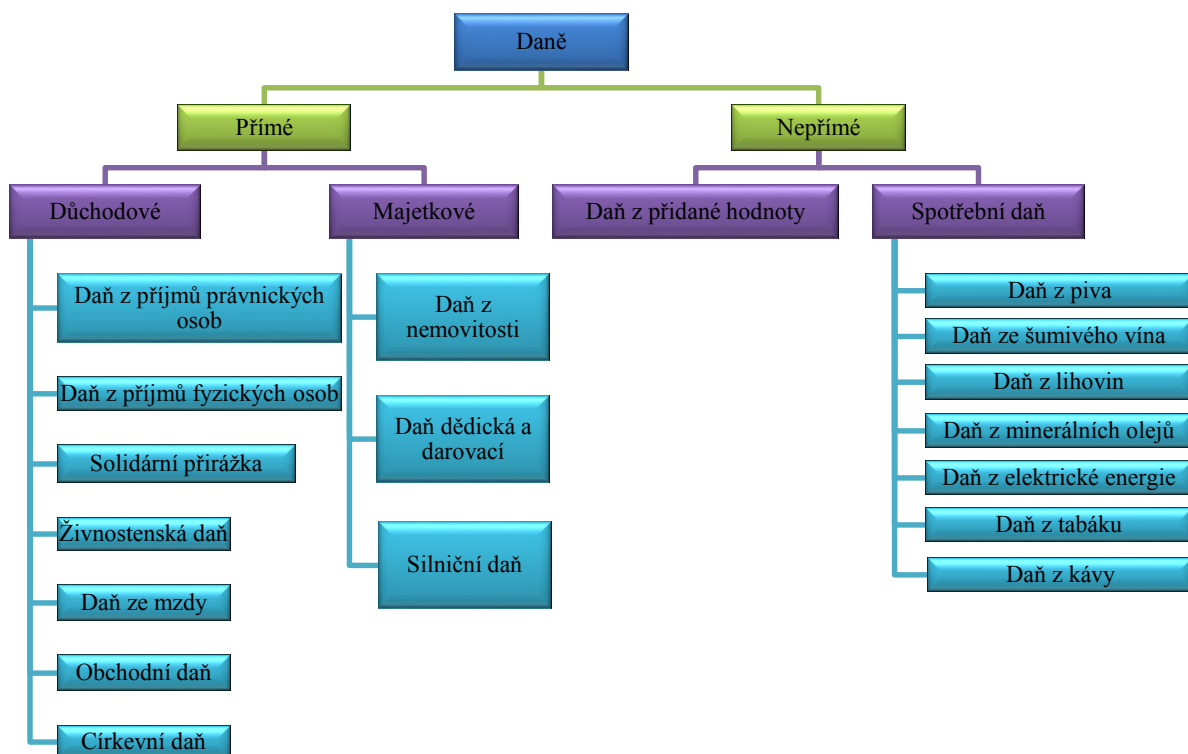
Systém spotřebních daní zahrnuje daně vybírané, podobné jako u nás, ale i další, které náš systém nezná. Rozdělení spotřebních daní je následující:

- daň z piva
- daň ze šumivého vína

- daň z lihovin
- daň z minerálních olejů
- daň z elektrické energie
- daň z tabáku
- daň z kávy
- daň z dovozu

Zvláštností je živnostenská daň, která zdaňuje příjmy osob samostatně výdělečně činných, osobních a kapitálových společností. Daň vybírají obce a přerozdělují zemím a spolkům. Je hlavním zdrojem příjmu obcí.[22]

Obr. 3.1.1 Rozdělní daní v Německu



Zdroj: vlastní zpracování

3.2 Poplatník

Podle § 1 EStG poplatníka daně z příjmů v Německu rozdělujeme na poplatníky s neomezenou daňovou povinností (tj. rezidenti), kteří žijí nebo se obvykle zdržují

v Německu. U těchto poplatníků se zdaňuje celkový příjem, nezávisle na tom zda se jedná o příjem tuzemský nebo zahraniční.

Naopak poplatníci s omezenou daňovou povinností (tj. nerezidenti), kteří v Německu pouze pracují a nebydlí zde, daní pouze zdanitelné příjmy plynoucí z Německa. [16]

3.3 Předmět daně

Příjmy se podle druhů příjmů dělí do sedmi skupin. Jedná se o:

- příjmy ze zemědělství a lesnictví,
- příjmy z podnikání,
- příjmy ze samostatné výdělečné činnosti,
- příjmy ze závislé činnosti,
- příjmy z kapitálového majetku,
- příjmy z pronájmu a leasingu a
- ostatní příjmy. [4]

Tyto skupiny jednotlivých druhů příjmů jsou rozděleny na dvě větší skupiny a to na příjmy ziskové a příjmy přebytkové. K ziskovým příjmům patří příjmy ze zemědělství a lesnictví, příjmy z podnikání a příjmy ze samostatné výdělečné činnosti, naopak příjmy přebytkové tvoří příjmy z kapitálového majetku, příjmy z pronájmu a leasingu a ostatní příjmy. [16]

3.4 Osvobození od daně

V § 3 EStG se osvobozují především platby ze zdravotního pojištění, zákonného úrazového pojištění, z pojištění pro případ invalidity, příspěvky na péči o děti z penzijních fondů, peněžitá pomoc v mateřství a dávky v nezaměstnanosti. Dále jsou osvobozeny výplaty penzijního připojištění a stipendia. Osvobozen je také příjem do výše 8 354 EUR za zdaňovací období. [11]

3.5 Základ daně

Součtem všech dílčích příjmů dle § 2 EStG se stanoví celkový základ daně za zdanitelné období, což je kalendářní rok pro fyzické osoby, který se dále upravuje o odečitatelné náklady, zvláštní náklady a další daňové výhody. [11]

3.6 Odčitatelné náklady

Stát umožňuje velké množství daňových úlev pomocí odčitatelných nákladů, tím zohledňuje sociální poměry poplatníků.

3.6.1 Starobní úleva

Uplatnění starobní úlevy se týká poplatníků, kteří překročili věkovou hranici 64 let. Výše odpočtu je stanovena procentní sazbou. Pro rok 2014 činí sazba 25,6 % z příjmů, avšak do maximální výše 1 216 EUR. [11]

3.6.2 Daňové zvýhodnění pro rodiče samoživitele

Rodič, který je samoživitel, si může snížit základ daně o daňovou úlevu ve výši 1 308 EUR za kalendářní rok, pokud žijí v domácnosti alespoň s jedním dítětem, na něhož pobírají přídavky na děti. [11]

3.6.3 Odčitatelná položka pro příjmy ze zemědělství a lesnictví

Pokud má poplatník příjmy ze zemědělství a lesnictví, může si odečíst částku ve výši 670 EUR v případě, že jeho celkový příjem nepřekročí 30 700 EUR. U společného zdanění manželů se výše odpočtu zdvojnásobí. [11]

3.6.4 Odpočet ztráty

Podle zákona je možné zpětně převést ztrátu na předcházející zdaňovací období do maximální výše 511 500 EUR. Bez omezení lze zbývající ztrátu uplatnit na první 1 000 000 EUR čistého zisku za dané zdaňovací období. Pokud i přesto zůstane část ztráty neuplatněna, lze ji započíst až do výše 60 % z čistého zisku nad stanovený limit. [8]

3.6.5 Ostatní odčitatelné položky

Dle § 10 až § 10c EStG jsou zde zahrnovány zejména náklady:

- Cestovné – výše cestovného je oceňována od jednoho kilometru paušálem 0,30 EUR za kilometr na pracovní den. Maximálně však do částky 4 500 EUR za rok.
- Náklady na vzdělávání a školení
- Členské poplatky do profesních sdružení a svazů
- Pracovní oblečení
- Náklady na přestěhování (z profesních důvodů)

- Poplatky za vedení účtu
- Náklady spojené s péčí o děti

U těchto odčitatelných položek platí, že si je lze odečíst i paušálně a to ve výši 1 000 EUR. Pokud ale skutečné náklady překročí paušální částku, je výhodnější uplatňovat právě skutečné náklady. [11]

3.6.6 Zvláštní výdaje

Typické je pro ně, že jsou často odpočitatelné do určité maximální výše. Lze je také uplatnit paušálně a to ve výši 36 EUR. [11]

Mezi nejvýznamnější zvláštní výdaje patří:

- 72 % ze zákonných příspěvků na sociální zabezpečení, do výše 14 400 EUR
- výživné do výše 13 805 EUR
- Náklady na první vzdělávání do výše 4 000 EUR
- Zaplacená církevní daň
- Dary politickým stranám, charitativním a náboženským organizacím - do výše 20 % z agregovaných příjmů [2]

3.6.7 Mimořádné výdaje

Tyto výdaje jsou spojeny zejména s výdaji v nemoci (například výdaje za pečovatelskou službu nebo výdaje související s výchovou handicapovaných dětí apod.). [2]

3.6.8 Zvýhodnění na děti

Nezdanitelnou část základu ve výši 2 184 EUR lze uplatnit na každé vyživované dítě, dvojnásobek v případě společného zdanění manželů, a 1 320 EUR za péči o dítě, výchovu a vzdělání, u společného zdanění manželů se tato částka opět zdvojnásobuje. [4]

3.7 Sazba daně

V Německu je zavedena klouzavě progresivní sazba daně. Poplatníci jsou rozděleni do skupin dle výše výdělku. Sazba daně se pohybuje od 0 % do 45 %. Mezní výše sazby a výše daně je znázorněno v tab. 3.7.1 pro jednotlivého poplatníka. [4]

Tab. 3.7.1 Sazby daně z příjmů pro jednotlivého poplatníka

Roční zdanitelný příjem (EUR)	Mezní sazba (%)	Daň (EUR)
do 8 354	0	0
8 355 – 13 469	14,00 – 23,97	0 – 1 014
13 470 – 52 881	23,97 - 42	1 014 – 14 014
52 882 – 250 730	42	14 014 – 97 111
nad 250 730	45	97 111

Zdroj: vlastní zpracování [4]

Vypočítáváme ji pomocí vzorců stanovené v zákoně. V tab. 3.7.2 jsou uvedeny jednotlivé vzorce pro jednotlivé skupiny příjmů. Výsledná částka se zaokrouhluje dolů.[11]

Tab. 3.7.2 Výpočet daně z příjmů dle jednotlivých skupin příjmů

Zdanitelný příjem za rok (€)	Vzorec pro výpočet daňové povinnosti
do 8 354	0
od 8 355 do 13 469	$(954,58 \cdot y + 1\,400) \cdot y$
od 13 470 do 52 881	$(228,74 \cdot z + 2\,397) \cdot z + 971$
od 52 882 do 250 730	$0,42 \cdot x - 8239$
nad 250 731	$0,45 \cdot x - 15\,761$
$y = (x - 8\,354)/10\,000$, kde $8\,355 \leq x \leq 13\,469$	
$z = (x - 13\,469)/10\,000$, kde $13\,470 \leq x \leq 52\,881$	

Zdroj: vlastní zpracování [11]

3.8 Stanovení daňové povinnosti

Daňovou povinnost lze stanovit podle schématu viz tab. 3.8.1.

Tab. 3.8.1 Schéma pro výpočet daně

Suma všech dílčích příjmů
- Starobní úleva (§ 24a EStG)
- Daňové zvýhodnění pro rodiče samoživitele (§ 24b EStG)
- Odčitatelná položka pro příjmy ze zemědělství a lesnictví (§ 13 EStG)
Příjem dle § 2 odst. 3 EStG

- Ztráta (§ 10d EStG)
- Ostatní výdaje (§ 10 až § 10c EStG)
- Mimořádné výdaje (§33 až 33b EStG)
Příjem dle § 2 odst. 4 EStG
- Zvýhodnění na děti (§ 33, § 32 odst. 6 EStG)
= Základ daně dle § 2 odst. 5 EStG
x Daňová sazba (14 - 45 %)
Daň

Zdroj: vlastní zpracování na základě § 2 EStG [11]

„**Zdaňovacím obdobím** je kalendářní rok. Daňové přiznání se obecně podávají do 31. května následujícího zdaňovacího období. Daně jsou vybírány v průběhu roku srážkou ze mzdy u zaměstnavatele nebo formou záloh. Zálohy jsou splatné k 10. březnu, 10. červnu, 10. září a 10. prosinci.“ [4]

3.9 Sociální pojištění

Zaměstnanci i zaměstnavatelé jsou za své zaměstnance povinni odvádět sociální pojištění. Na rozdíl od České republiky je sociální pojištění uznatelným nákladem. Rozlišujeme několik druhů pojištění a to penzijní pojištění, zdravotní pojištění, příspěvek na nezaměstnanost a pojištění pro případ invalidity, který je jiný v Sasku a ostatních zemích. Pro každé z těchto pojištění je stanovena jeho maximální výše. Zvláštností je příspěvek na invaliditu, ten je pro bezdětné vyšší o 0,25 %. Všechny druhy sociálního pojištění a jejich výše odvodů z měsíčního platu je uvedena v tab. 3.9.1.

Tab. 3.9.1 Sazby sociálního pojištění na rok 2014

Druh pojištění	Zaměstnanec (%)	Zaměstnavatel (%)	Maximální výše za měsíc (EUR)
Penzijní pojištění	9,45	9,45	5 950 (5 000)
Zdravotní pojištění	8,2	7,3	4 050
Příspěvek na nezaměstnanost	1,5	1,5	5 950 (5 000)

Pojištění pro případ invalidity			
- Ostatní kraje	1,025	1,025	4 050
- Sasko	1,525	0,525	
- + příspěvek pro bezdětné	0,25	-	

Zdroj: Vlastní zpracování [18]

3.10 Doplnkové daně

Mezi doplňkové daně z příjmů patří daň ze mzdy, která je zakotvena v zákoně o dani z příjmů fyzických osob (Einkommensteuergesetz), dále pak solidární příspěvek a církevní daň.

3.10.1 Daň ze mzdy (Lohnsteuer)

Daň ze mzdy odvádějí zaměstnavatelé za své zaměstnance. Je upravena zákonem o dani z příjmů. U daně ze mzdy nehraje roli pouze výše příjmů, nýbrž také daňové třídy uvedené v tab. 3.10.1.1. [11]

Tabulka 3.10.1.1 Rozdělení zaměstnanců do daňových tříd

Daňová třída	Zaměstnanci
Daňová třída I	Svobodní, ovdovělí, rozvedení. Vdaní/ženatí žijící trvale odděleně.
Daňová třída II	Zaměstnanci z daňové třídy I, kteří vychovávají alespoň jedno dítě (samoživitelé)
Daňová třída III	Vdaný/ženatý zaměstnanec, když je jeden zaměstnán nebo manžel/manželka spadají do daňové třídy V
Daňová třída IV	Vdaná/ženatý zaměstnanec, když oba manželé pracují a nerozhodli se pro daňovou třídu III nebo V
Daňová třída V	Vdaná/ženatý zaměstnanec, pokud se druhý z manželů rozhodl pro daňovou třídu III
Daňová třída VI	Zaměstnanec, který současně pobírá mzdu od více zaměstnavatelů

Zdroj: vlastní zpracování [10]

Úprava základu daně pro výpočet daně ze mzdy

Tento odpočitatelný balíček platí pouze u daně ze mzdy. Podle § 39b EStG se hrubá mzda snižuje o penzijní pojištění upravené podle tab. 3.10.1.2, zákonné zdravotní pojištění a pojištění pro případ invalidity dle tab. 3.10.1.3. [23]

Jestliže si poplatník platí soukromé zdravotní pojištění, má možnost si snížit hrubou mzdu o paušální částku podle tab. 3.10.1.4 maximálně však do výše 3 000 EUR u daňové třídy III a do 1 900 EUR u všech ostatních daňových tříd. [15]

Tab. 3.10.1.2 Výše odpočtu penzijního pojištění.

Hrubá mzda
x 9,45 % (penzijní pojištění placené zaměstnancem)
= Výše penzijního pojištění
x 56 % (pro rok 2014 dle tabulky)
= Odpočet ze mzdy

Zdroj: vlastní zpracování

3.10.1.3 Tabulka pro odpočet zákonného zdravotního pojištění

Pojištění	Výše sazby
Zdravotní pojištění	7,9 %
Pojištění pro případ invalidity	1,025 % (1,525 % v Sasku)
Příplatek pro bezdětné	0,25 %

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 3.10.1.4 Výše odpočtu pro daňové zákonné zdravotní pojištění

12 % z hrubé mzdy maximálně do výše 3 000 EUR pro daňovou třídu III,
12 % z hrubé mzdy maximálně do výše 1 900 EUR pro ostatní daňové třídy

Zdroj: vlastní zpracování

3.10.2 Solidární příplatek

Solidární příplatek byl zaveden v roce 1991 po konci studené války. Měl pokrývat náklady na sjednocení Německa. Výše příplatku se v průběhu doby snížila ze 7,5 % na 5,5 %. Platí ho jak fyzické tak právnické osoby. Je zaveden limit pro osvobození od daně z příjmů pro jednotlivého poplatníka a ten je 972 EUR (pro sezdané páry 1 944 EUR).

U daně ze mzdy pro daňovou třídu I, II, IV a VI je solidární příplatek vybírán v případě, že daň je vyšší než 81 EUR, u daňové třídy III musí být daň vyšší než 162 EUR. [13]

3.10.3 Církevní daň

Je-li poplatník členem církve, je povinen platit církevní daň ze svého příjmu. Její výše se pohybuje kolem 8 % až 9 %. Konkrétně 8 % je vybíráno v Bavorsku a Bádensko-Württembersku a 9 % v ostatních spolkových zemích. [9]

4 ANALÝZA DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

Cílem praktické části je komparativní analýza daňového zatížení poplatníků u příjmů ze závislé činnosti v České republice a v Německu pomocí ukazatele daňové kvóty na praktických příkladech s následným grafickým vyhodnocením vývoje daňové povinnosti v závislosti na celkovém hrubém příjmu poplatníka daně. Vzorec pro výpočet daňové kvóty je uveden na obr. 4.1.

Obr. 4.1 Obecný vzorec pro výpočet daňové kvóty

$$\text{Daňová kvóta (v \%)} = \frac{\text{Celkové daňové příjmy}}{\text{HDP}} \times 100$$

Zdroj: vlastní zpracování [5]

Pro přepočtení cizí měny je použit kurz české národní banky ze dne 28. dubna 2014, který je stanoven 27,48 Kč za jedno euro. Minimální hrubá měsíční mzda v České republice je stanovena Ministerstvem práce a sociálních věcí na 8 500 Kč. V Německu není stanovena minimální výše hrubé měsíční mzdy. Průměrná měsíční hrubá mzda za čtvrté čtvrtletí roku 2013 v České republice činila 25 120 Kč. Zatímco v Německu se průměrná měsíční hrubá mzda pohybuje podstatně výš, za období 2012 byla stanovena na 3 734 EUR, což je při přepočtu stanoveným kurzem 102 610 Kč.

4.1 Zdanění příjmů ze závislé činnosti v České republice a Německu

Tato kapitola se zaměřuje na srovnávání výpočtu daně ze závislé činnosti České republiky a Německa podle jednotlivé výše hrubých příjmů svobodných a bezdětných poplatníků daně s vyhodnocením daňového zatížení a grafických zpracování. U českého poplatníka platí, že vždy podepsal Prohlášení poplatníka daně z příjmů, které je uvedeno v příloze č. 2.

4.1.1 Případová studie 1

Tato případová studie se zabývá srovnáním českého a německého poplatníka ve výši příjmů minimální roční hrubé mzdy v České republice, tj. 102 000 Kč, což je podle stanoveného kurzu 3 712 EUR zaokrouhleno matematicky na celá Eura.

a) Zdanění příjmů ze závislé činnosti českého poplatníka ve výši minimální měsíční mzdy v České republice

Paní Slámová je zaměstnána jako uklízečka, kde její hrubý roční příjem je stanoven ve výši minimální mzdy, čili 102 000 Kč. Má podepsané Prohlášení poplatníka daně fyzických osob. Nemá žádné děti. Výpočet je proveden v tab. 4.1.1.1.

Tab. 4.1.1.1 Výpočet daňové povinnosti v ČR

Hrubá mzda	102 000
Sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem (25 %)	25 500
Zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem (9 %)	9 180
Superhrubá mzda	136 680
Zaokrouhleno	136 600
Daň (15 %)	20 490
Sleva na poplatníka	24 840
Daňová povinnost	0
Daňové zatížení	0,00 %
Sociální pojištění hrazené zaměstnancem (6,5 %)	6 630
Zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem (4,5 %)	4 590
Čistá mzda k výplatě	90 780
Podíl čisté mzdy na hrubých příjmech zaměstnance	89,00 %

Zdroj: vlastní zpracování

b) Zdanění příjmů německého poplatníka ve výši minimální měsíční mzdy v České republice

Paní Faustová žije a pracuje v Berlíně jako pomocná síla v kuchyni. Nemá děti. Její měsíční příjem je 3 712 EUR měsíčně. Je registrovaná u pravoslavné církve. Má 27 let. Spadá do daňové třídy I. V tab. 4.1.1.2 je vypočítána daňová povinnost.

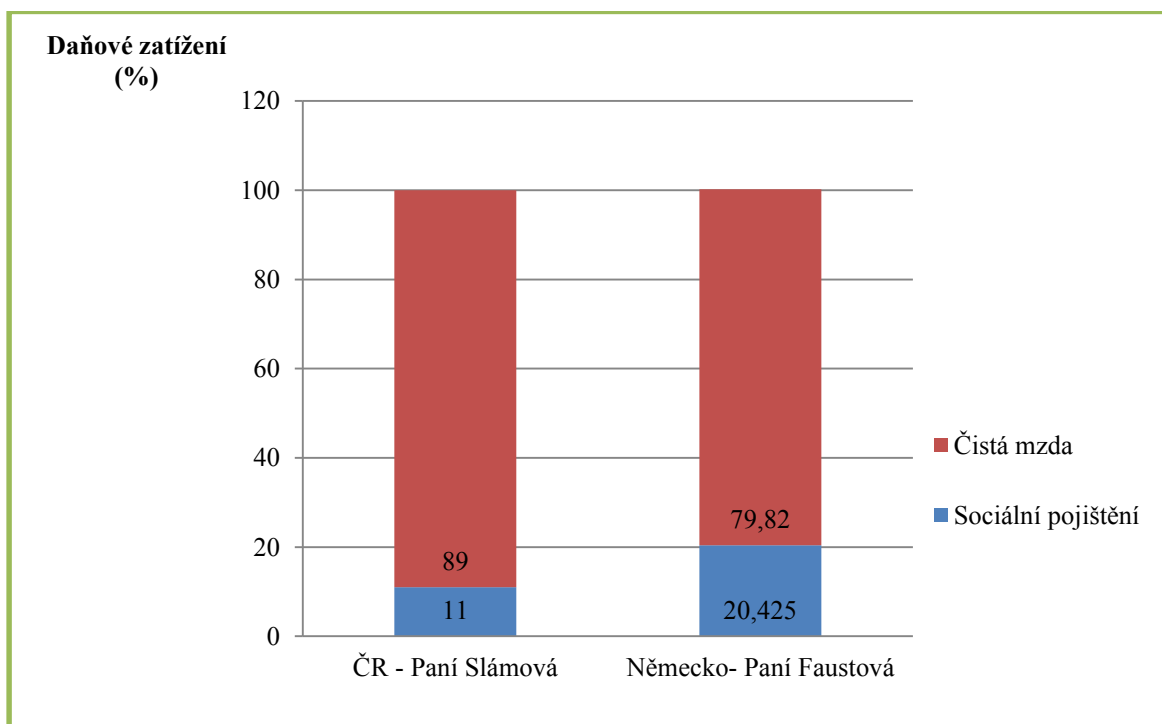
Tab. 4.1.1.2 Výpočet daňové povinnosti v Německu

Hrubá mzda	3 712
Daň (nezdaňuje se do výše 8 354 EUR ročně)	0

Daňové zatížení	0,00 %
Příspěvek solidarity (5,5 %)	0
Daň celkem	0
Daňové zatížení celkem	0,00 %
Zákonné penzijní pojištění hrazené zaměstnancem (9,45 %)	350,78
Zákonné zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem (8,2 %)	304,38
Příspěvek na invaliditu + příplatek za bezdětnost (1,275)	47,33
Příspěvek na nezaměstnanost (1,5 %)	55,68
Sociální pojištění celkem	758,18
Čistá mzda	2 953,82
Podíl čisté mzdy na hrubých příjmech zaměstnance	79,57 %

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 4.1.1.1 Porovnání daňového zatížení českého a německého poplatníka



Zdroj: vlastní zpracování

Výpočtem daňové povinnosti paní Slámové z České republiky a paní Faustové z Německa jsme zjistili, že dle obr. 4.1.1.1 je na tom lépe paní Slámová. I když ani paní Slámová ani paní Faustová neodvádí žádnou daň. Hlavním rozdílem je rozdíl odvodu sociálního pojištění. Paní Slámová odvede na sociálním pojištění 6,5 procent a na veřejném zdravotním pojištění 4,5 %, což je dohromady 11 %. Zatímco paní Faustová na sociálním

pojištění odvede 9,45 % na penzijní pojištění, 8,2 % na zákonné zdravotní pojištění, 1,5 % v podobě příspěvku na nezaměstnanost a příspěvek na invaliditu ve výši 1,025 %, který se jí navíc zvyšuje o 0,25 %, protože nemá žádné děti. Celkem na sociálním pojištění odvádí 20,425 %, což je o 9,5 % více než v České republice, o které se snižuje paní Faustové částka k výplatě, v přepočtu na koruny dostane o 9 609 Kč za rok méně než paní Slámová.

4.1.2 Případová studie 2

Pro tuto případovou studii je použit příjem ve výši průměrné roční hrubé mzdy v České republice, která činí 301 440 Kč, v přepočtu na eura 10 969 EUR. Výpočet je proveden u českého i německého poplatníka a následně je na grafickém zpracování porovnáno jejich daňové zatížení.

a) Zdanění příjmů ze závislé činnosti českého poplatníka ve výši průměrné roční hrubé mzdy v České republice

Pan Novák žijící v Praze, je zaměstnán ve firmě ABC plus, s. r. o. v pracovněprávním vztahu, jeho roční hrubá mzda ve zdaňovacím období 2013 činí 301 440 Kč. Podepsal Prohlášení poplatníka daně fyzických osob. Nemá žádné děti. Tab. 4.1.2.1 uvádí výpočet daňové povinnosti pana Nováka.

Tab. 4.1.2.1 Výpočet daňové povinnosti v ČR

Hrubá mzda	301 440
Sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem (25 %)	75 360
Zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem (9 %)	27 130
Superhrubá mzda	403 930
Zaokrouhleno	403 900
Daň (15 %)	60 585
Sleva na poplatníka	24 840
Daňová povinnost	35 745
Daňové zatížení	11,86 %
Sociální pojištění hrazené zaměstnancem (6,5 %)	19 594
Zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem (4,5 %)	13 565
Čistá mzda k výplatě	232 536

Podíl čisté mzdy na hrubých příjmech zaměstnance	77,14 %
---	----------------

Zdroj: vlastní zpracování

b) Zdanění příjmů ze závislé činnosti německého poplatníka ve výši průměrné roční hrubé mzdy v České republice

Pan Friedman pracující za roční hrubou mzdu 10 969 EUR v Berlíně jako číšník, je svobodný, bezdětný (daňová třída I) ve věku 25 let registrovaný k římsko-katolické církvi.

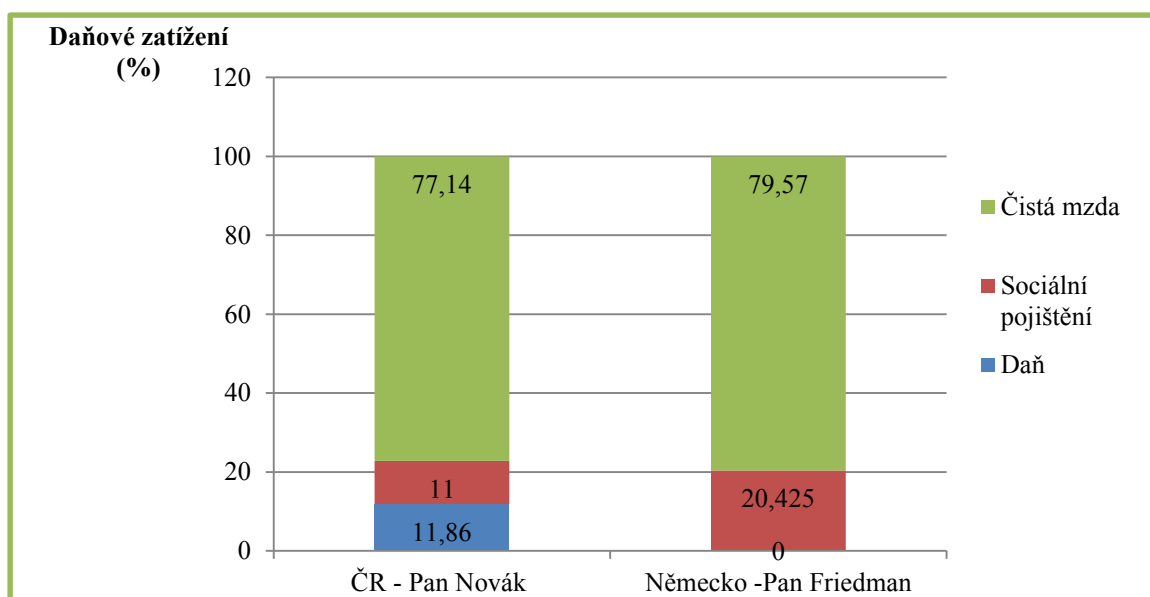
Tab. 4.1.2.2

Tab. 4.1.2.2 Výpočet daňové povinnosti v Německu

Hrubá mzda	10 969
Paušální odpočet	1 036
Odpočet zákonného penzijního pojištění (56 %)	580,47
Odpočet zákonného zdravotního pojištění	866,55
Příspěvek na invaliditu + příplatek za bezdětnost (1,275 %)	139,85
Odpočty celkem	2622
Hrubá mzda upravená o odpočty pro výpočet daně	8347
Daň	0
Daňové zatížení	0,00 %
Příspěvek solidarity (5,5 %)	0
Církevní daň (9 %)	0
Daň celkem	0
Daňové zatížení celkem	0
Zákonné penzijní pojištění hrazené zaměstnancem (9,45 %)	1 036,57
Zákonné zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem (8,2 %)	899,46
Příspěvek na invaliditu + příplatek za bezdětnost (1,275)	138,85
Příspěvek na nezaměstnanost (1,5 %)	164,54
Sociální pojištění celkem	2.240,42
Čistá mzda	8.728,58
Podíl čisté mzdy na hrubých příjmech zaměstnance	79,57 %

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 4.1.2.1 Porovnání daňového zatížení českého a německého poplatníka ve výši ročních průměrných příjmů v České republice



Zdroj: vlastní zpracování

Po výpočtu daňové povinnosti, sociální pojištění a čisté mzdy z průměrných ročních příjmů v České republice českého a německého poplatníka nám obr. 4.1.2.1 znázorňuje, že německý poplatník je na tom lépe. I když musí zaplatit sociální pojištění asi o 9,5 % vyšší než český poplatník, daň nemá žádnou oproti poplatníkovi z České republiky, který na dani odvádí 11,86 %. Z toho vyplývá, že i když český poplatník odvádí nižší sociální pojištění než německý poplatník, musí odvést ještě i daň, a proto dostane asi o 2,5 % čisté mzdy méně než poplatník v Německu.

4.1.3 Případová studie 3

Tato případová studie se bude zabývat komparací daňové zatíženosti z průměrné roční mzdy v Německu, která se pohybuje ve výši 44 811 EUR, v přepočtu na českou měnu 1 231 406 Kč.

a) Zdanění příjmů ze závislé činnosti českého poplatníka ve výši průměrné roční hrubé mzdy v Německu

Pan Ryba má roční hrubou mzdu 1 231 406 Kč, pracuje jako programátor v IT společnosti Net, s.r.o. v Brně. Je bezdětný, podepsal Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob. Výpočet daňové povinnosti je proveden v tab. 4.1.3.1.

Tab. 4.1.3.1 Výpočet daňové povinnosti v ČR

Hrubá mzda	1 231 406
Sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem (25 %)	307 776
Zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem (9 %)	110 800
Superhrubá mzda	1 649 982
Zaokrouhleno	1 649 900
Daň (15 %)	247 485
Sleva na poplatníka	24840
Daňová povinnost	222 645
Daňové zatížení	18,08 %
Sociální pojištění hrazené zaměstnancem (6,5 %)	80 042
Zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem (4,5 %)	55 414
Čistá mzda k výplatě	873 305
Podíl čisté mzdy na hrubých příjmech zaměstnance	70,92 %

Zdroj: vlastní zpracování

b) Zdanění příjmů ze závislé činnosti německého poplatníka ve výši průměrné roční hrubé mzdy v Německu

Pan Neuman žije a pracuje v Berlíně pro společnost Alfa, a. s. v pracovněprávním vztahu. Jeho roční příjem je 44 811 EUR za kalendářní rok 2013. Je svobodný a bezdětný (daňová třída I) a je registrován u římsko-katolické církve. Výpočet daňové povinnosti pana Neumana je znázorněn v tab. 4.1.3.2.

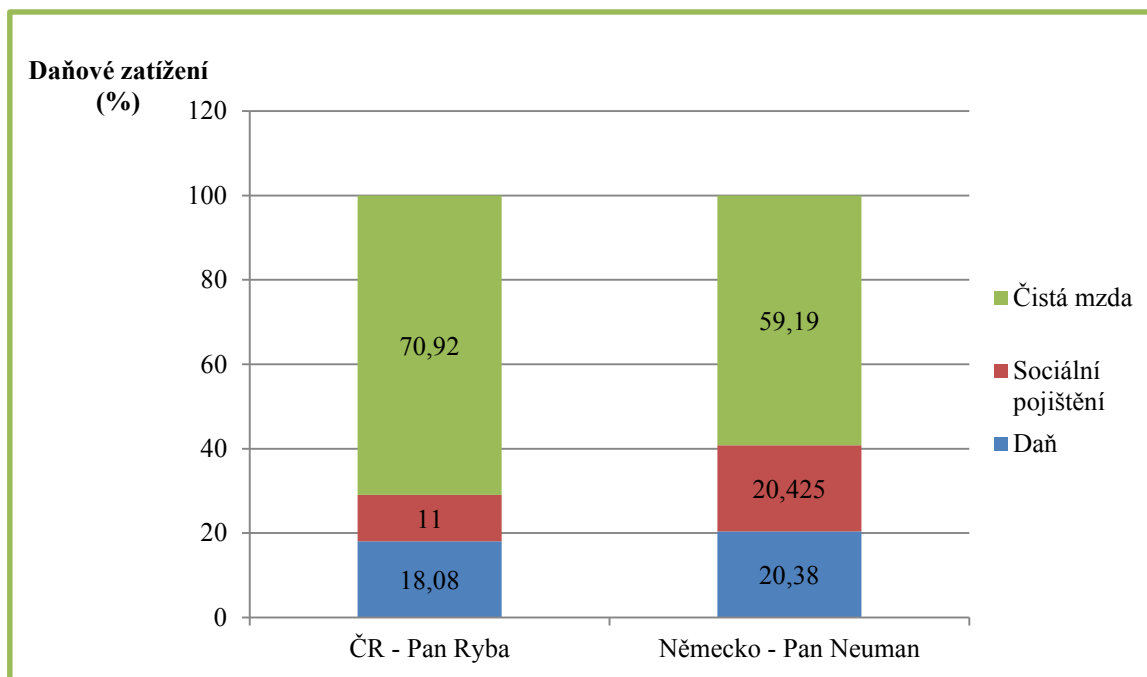
Tab. 4.1.3.2 Výpočet daňové povinnosti v Německu

Hrubá mzda	44 811
Paušální odpočet	1 036
Odpočet zákonného penzijního pojištění (56 %)	2 371,40
Odpočet zákonného zdravotního pojištění	3 540,07
Příspěvek na invaliditu + příspěvek za bezdětnost (1,275 %)	571,34
Odpočty celkem	7 519
Hrubá mzda upravená o odpočty pro výpočet daně	37 293
Daň	7 979
Daňové zatížení	17,80 %

Příspěvek solidarity (5,5 %)	438,84
Církevní daň (9 %)	718,11
Daň celkem	9 135,95
Daňové zatížení celkem	20,38 %
Zákonné penzijní pojištění hrazené zaměstnancem (9,45 %)	4 234,64
Zákonné zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem (8,2 %)	3 674,50
Příspěvek na invaliditu + příplatek za bezdětnost (1,275)	571,34
Příspěvek na nezaměstnanost (1,5 %)	672,17
Sociální pojištění celkem	9 152,65
Čistá mzda	26 522,40
Podíl čisté mzdy na hrubých příjmech zaměstnance	59,19 %

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 4.1.3.1 Porovnání daňového zatížení českého a německého poplatníka ve výši ročních příjmů v Německu



U výše průměrných ročních příjmů v Německu je na tom podstatně lépe pan Ryba z České republiky dle obr. 4.1.3.1. Na dani odvede o 2,3 % méně než pan Neuman a na sociálním pojištění odvede pouze 11 %, o 9,5 % méně než německý poplatník. To znamená, že k výplatě dostane skoro 71 % z hrubé mzdy, zato německý poplatník pouze necelých 60 %.

Z toho vyplývá, že výši čisté mzdy neovlivňuje daňové zatížení do takové míry jako sociální pojištění, které je vyšší v Německu.

4.1.4 Případová studie 4

Pro srovnání daňového zatížení českého a německého se vychází ze šestinásobku průměrné roční hrubé mzdy v České republice, tj. 1 808 640 Kč, aby bylo při výpočtu použito solidární zvýšení daně českého poplatníka. Při přepočtu podle námi stanoveného kurzu to je 65 817 EUR.

a) Zdanění příjmů ze závislé činnosti zaměřeno na solidární zvýšení daně českého poplatníka

Pan Kratochvíl pracuje v bance jako finanční ředitel, jeho roční příjem je ve výši 1 808 640 Kč hrubého. Podepsal Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob. Je svobodný a bezdětný. V tab. 4.1.4.1 je vypočtena daňová povinnost.

Tab. 4.1.4.1 Výpočet daňové povinnosti

Hrubá mzda	1 808 640
Sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem (25 %)	452 160
Zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem (9 %)	162 778
Superhrubá mzda	2 423 578
Zaokrouhleno	2 423 500
Daň (15 %)	363 525
Solidární zvýšení daně	39 439,69
Daň se solidárním příplatkem	402 965
Sleva na poplatníka	24 840
Výsledná daňová povinnost	378 125
Daňové zatížení	20,91 %
Sociální pojištění hrazené zaměstnancem (6,5 %)	117 562
Zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem (4,5 %)	81 389
Čistá mzda k výplatě	1 231 564
Podíl čisté mzdy na hrubých příjmech zaměstnance	68,09 %

Zdroj: vlastní zpracování

b) Zdanění příjmů ze závislé činnosti německého poplatníka ve výši šestinásobku průměrné mzdy v České republice

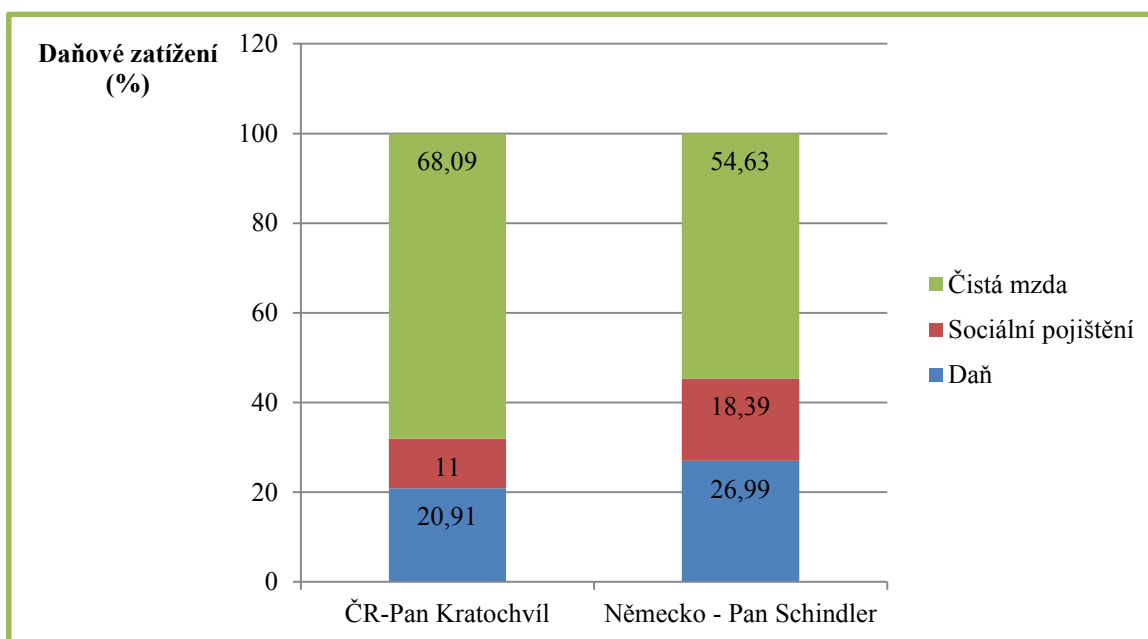
Pan Schindler pracuje jako náměstek politika v Hamburku. Roční příjem má ve výši 65 817 EUR. Je registrován u evangelické církve. Má 30 let, je svobodný, nemá děti. Výpočet daňové povinnosti je proveden v tab. 4.1.4.2.

Tab. 4.1.4.2 Daňové zatížení německého poplatníka

Hrubá mzda	65 817
Paušální odpočet	1 036
Odpočet zákonného penzijního pojištění (56 %)	3 332
Odpočet zákonného zdravotního pojištění	4 050
Příspěvek na invaliditu + příspěvek za bezdětnost (1,275 %)	836
Odpočty celkem	9 254
Hrubá mzda upravený o odpočty pro výpočet daně	37 293
Daň	15 517,46
Daňové zatížení	23,57 %
Příspěvek solidarity (5,5 %)	853,43
Církevní daň (9 %)	1 396,53
Daň celkem	17 766,96
Daňové zatížení celkem	26,99 %
Zákonné penzijní pojištění hrazené zaměstnancem (9,45 %)	6 219,70
Zákonné zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem (8,2 %)	4 050
Příspěvek na invaliditu + příspěvek za bezdětnost (1,275)	839,16
Příspěvek na nezaměstnanost (1,5 %)	987,25
Sociální pojištění celkem	12 096,11
Podíl sociálního pojištění na hrubé mzdě	18,39 %
Čistá mzda	35 953,93
Podíl čisté mzdy na hrubých příjmech zaměstnance	54,63 %

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 4.1.4.1 Porovnání českého a německého poplatníka ve výši šestinásobků průměrné hrubé mzdy v České republice



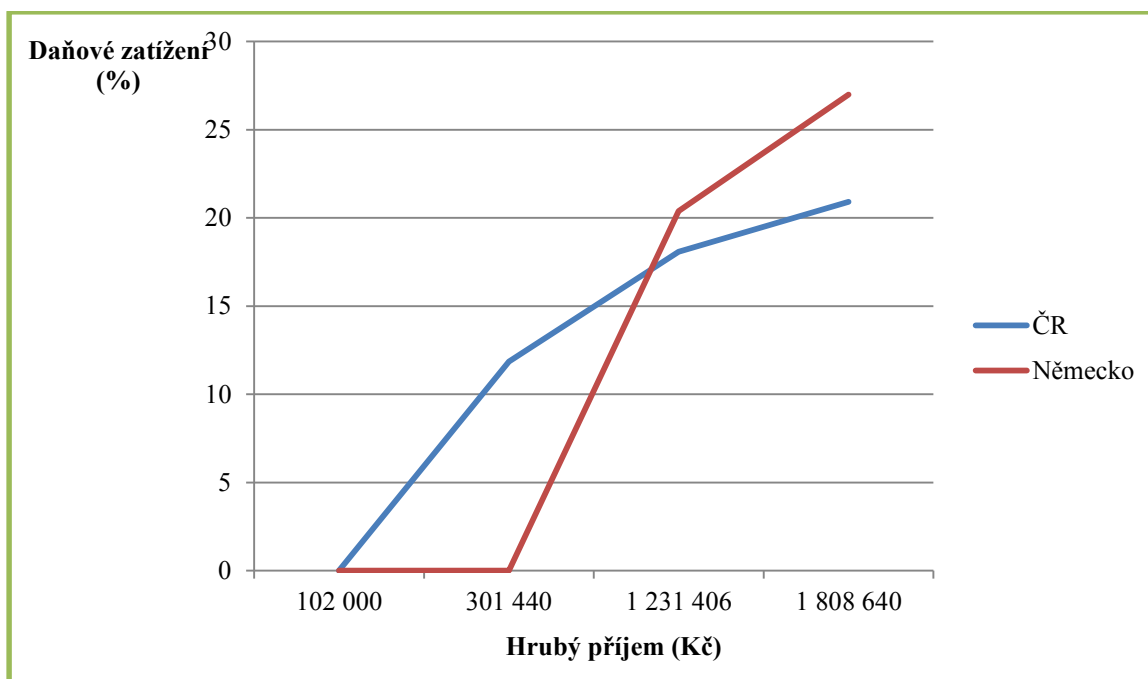
Zdroj: vlastní zpracování

Komparací výpočtu daňové povinnosti viz obr. 4.1.4.1 z částky 1 808 640 Kč je zjištěno, že panu Kratochvílovi bude na čisté mzdě vyplaceno skoro o 13,5 % více. To způsobilo daňové zatížení, které je u pana Schindlera o 5 % vyšší, jelikož se svým příjmem dostal do skupiny s vyšší daňovou sazbou, kde působení progresu se ještě více zvyšuje. Co se týče sociálního pojištění, pan Kratochvíl odvede 11 %, zatímco pan Schindler skoro 19 %, což je o 8 % více, ale na druhé straně je to méně o 2 %, než je skutečně povinný odvádět na sociálním pojištění v Německu. Snížení sociálního pojištění u pana Schindlera způsobilo zákonné zdravotní pojištění, jež přesáhlo hranici 4 050 EUR.

4.1.5 Shrnutí případových studií

Pro lepší vysvětlení je použit obr. 4.1.5.1, který zobrazuje vývoj daňového zatížení podle námi zvolených hrubých ročních mezd. U částky 102 000 Kč, tj. minimální roční hrubá mzda v České republice, je křivka na nule v obou zemích, protože nevznikla žádná daňová povinnost. Při částce průměrné roční mzdy 301 440 Kč České republiky, vzrostla daňová povinnost v České republice nad 10 %, zatímco v Německu je daňové zatížení stále nulové, až od této částky začíná daňové zatížení v Německu růst a jak je zjevné, roste strměji než v České republice, což způsobí, že už u příjmů 1 231 406 Kč je daňové zatížení Německa vyšší než v České republice a to se nezmění ani u částky 1 808 640 Kč, i když u této částky je daňová povinnost navýšena o solidární zvýšení daně.

Obr. 4.1.5.1 Srovnání daňového zatížení na celkové hrubé mzdě



Zdroj: vlastní zpracování

Z toho vyplývá, že v České republice jsou více daňově zatěžovány nízkopříjmové osoby než v Německu a při zvyšující se hrubé mzdě je pak výhodnější zdaňovat příjmy podle českého zákona o dani z příjmů, protože daňové zatížení je u vyšších ročních hrubých mezd nižší, než v Německu.

To znamená, že současný daňový systém České republiky je nastaven tak, že upřednostňuje poplatníky s vyššími příjmy a nízkopříjmové poplatníky naopak více daňově zatěžuje. Tento nemotivující jev způsobuje to, že poplatníci s nižšími příjmy mají méně snahy se zařadit do pracovního procesu. Protože v některých případech je pro ně výhodnější zůstat doma, než chodit do práce.

Samozřejmě je předpoklad, že v Německu je stejná práce platově ohodnocována lépe, ale pro tuto bakalářskou práci je podstatné srovnat daňové zatížení vycházející z rozdílného výpočtu daňové povinnosti těchto států při stejných příjmech.

4.2 Návrh na změnu ve zdaňování příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v České republice

V této kapitole jsou popsány návrhy na změnu ve zdaňování příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. První změna se týká sjednocení daňové sazby fyzických a právnických osob a úpravy solidárního zvýšení daně. Druhým návrhem na změnu je upravení ročních příjmů pro uplatnění slevy na manžela (manželku).

Návrh na sjednocení sazby daně se sazbou právnických osob a úpravy solidárního zvýšení daně

Po analyzování daňového zatížení českého a německého poplatníka je zřejmé, že v Německu poplatníci s nižšími příjmy jsou méně daňově zatíženi a postupně se zvyšujícím se hrubým příjmem, roste daňové zatížení, na které působí i zvyšující se sazba daně podle výše příjmů.

Snížit daňovou povinnost je možné zrušením „superhrubé mzdy“ a sjednotit sazbu daně fyzických a právnických osob na 19 %. V současné době se skutečné daňové zatížení u nadprůměrných mezd pohybuje nad 20 %, to je tedy více než skutečná 15% sazba daně fyzických osob, proto je navrženo toto sjednocení. V takovém případě by ale vznikla daňová úspora všem daňovým poplatníkům a opět by nedošlo k solidárnímu zdaňování příjmů, kdy poplatníci s vyššími příjmy si mohou dovolit odvádět na daních větší podíl než nízkopříjmoví poplatníci. Proto by bylo vhodné upravit podmínky pro solidární zvýšení daně. Nový výpočet daňové povinnosti je znázorněn v tab. 4.2.1., kde se z hrubé mzdy zaokrouhlené na stokoruny dolů vynásobením 19% sazbou daně vypočítá daňová povinnost. Takto vypočítaná daň se za podmínek pro výpočet solidárního zvýšení daně zvýší. Pak je možné daňovou povinnost snižovat o slevy na dani nebo daňové zvýhodnění a vypočítá se celková daňová povinnost. Tu odečteme od hrubé mzdy spolu se sociálním a zdravotním pojištěním hrazeným zaměstnancem a výsledná částka je čistá mzda, která bude poplatníkovi vyplacena.

Tab. 4.2.1. Výpočet daňové povinnosti podle návrhu

Hrubá mzda zaokrouhlená na stokoruny dolů
* sazba daně (19 %)
= Daň
+ Solidární zvýšení daně
Celková daň
- Slevy
= Celková daň po slevách
- Daňové zvýhodnění
= Celková výše daně po slevě a daňovém zvýhodnění (daňový bonus)
Sociální pojištění hrazené zaměstnancem (6,5 %)
Zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem (4,5 %)

Čistá mzda k výplatě

Zdroj: vlastní zpracování

Následující tab. 4.2.2 zobrazuje upravení solidárního zvýšení daně. Hranice pro výpočet solidárního příplatku, zůstává nezměněna ve výši 48násobku průměrné mzdy, upravila se sazba daně z původní 7 % na 15 %, na úroveň sazby daně fyzických osob před návrhem na změnu. Důvodem zvýšení je zachování podstaty zavedení solidárního zvýšení daně, protože při zrušení superhrubé mzdy a sjednocení sazby na 19 %, bude 7% solidární zvýšení daně vykazovat úsporu po změně i u vysoko příjmových poplatníků, a tomu chceme touto změnou předejít.

Tab. 4.2.2 Návrh úpravy solidárního zvýšení daně

Částka v Kč	Solidární příplatek v %	Výpočet
Do 1 245 215	0	0
Nad 1 245 216	15	$(x - 1\,245\,216) \cdot 0,15$
X = výše hrubého příjmů		

Zdroj: vlastní zpracování

Výpočet po novele zdanění příjmů fyzických je proveden v tab. 4.2.3 z částek minimální hrubé mzdy a průměrné hrubé mzdy v České republice, z průměrné mzdy v Německu a šestinásobku průměrné mzdy České republiky.

U částky 102 000 nedošlo k žádné změně daňového zatížení, u částek 301 440 Kč a 1 231 406 Kč je možné ušetřit na dani 1,1 %. Naopak u částky 1 808 640 je působením zvýšeného solidárního zvýšení daně daňové zatížení vyšší o 1,39 % oproti původnímu zdanění. Grafické znázornění působení změny ve zdaňování příjmů fyzických osob je znázorněno na obr. 4.2.1.

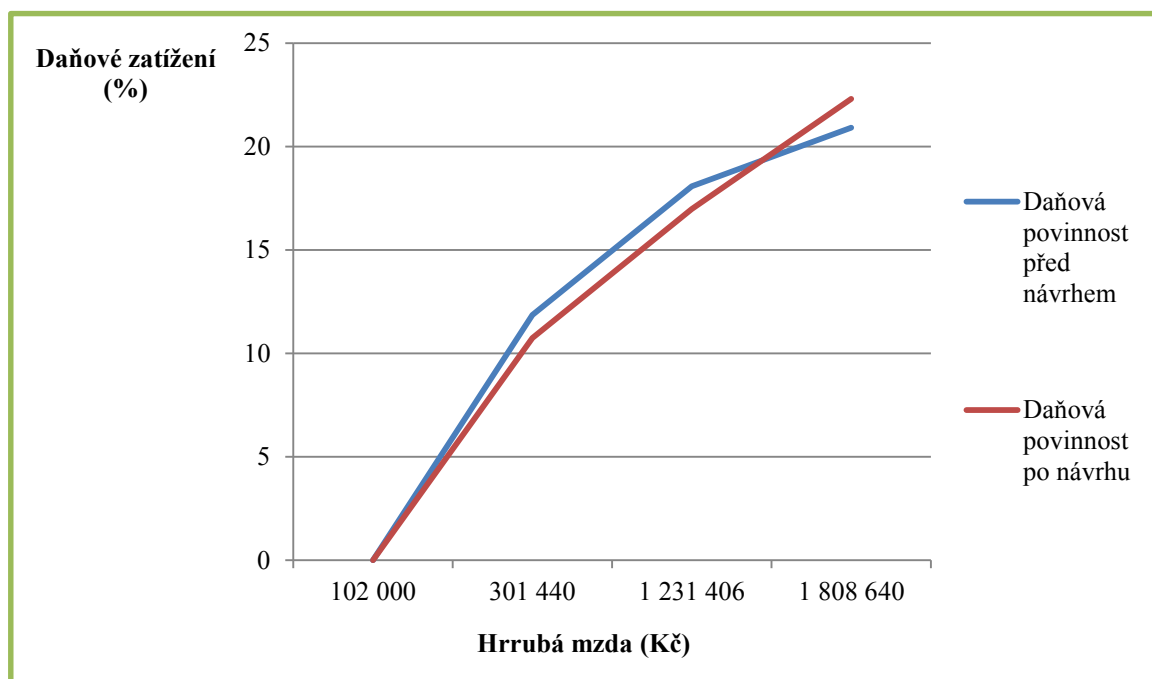
Tab. 4.2.3 Výpočet daňové povinnosti po návrhu na změnu

Hrubá mzda	102 000	301 440	1 231 406	1 808 640
Zaokrouhleno	102 000	301 400	1 231 400	1 808 600
Daň (19 %)	19 380	57 266	233 966	343 634
Solidární zvýšení daně	0	0	0	84 513,6
Daň se solidárním příplatkem	0	0	0	428 148
Sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840	24 840
Daň po slevě	0	32 426	209 126	403 308

Daňové zatížení	0,00 %	10,75 %	16,98 %	22,30 %
Sociální pojištění (6,5 %)	6 630	19 594	80 042	117 562
Zdravotní pojištění (4,5 %)	4 590	13 565	55 413	81 389
Čistá mzda k výplatě	90 780	235 855	886 825	1 206 381
Podíl čisté mzdy na hrubé mzdě	89 %	78,25 %	72,02 %	66,70 %
Daňová úspora	0	- 1,11 %	- 1,10 %	1,39 %

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 4.2.1 Grafické znázornění změny po novele



Zdroj: vlastní zpracování

Návrh na úpravu slevy na manžela/manželku

Protože je zrušeno společné zdanění manželů, nemají poplatníci možnost zohlednit si nižší příjmy druhého z manželů. I když je zavedena sleva na manžela (manželku) ve výši 24 840 Kč za rok, je pouze uplatnitelná do výše příjmů 68 000 Kč ročně, to je méně než minimální mzda v České republice, proto je doporučeno zvýšit možnost uplatnění této slevy na částku minimální mzdy, tj. 102 000 Kč ročně, aby se odvíjela od této částky a zohlednila příjmy jednoho z manželů pracujících za minimální mzdu.

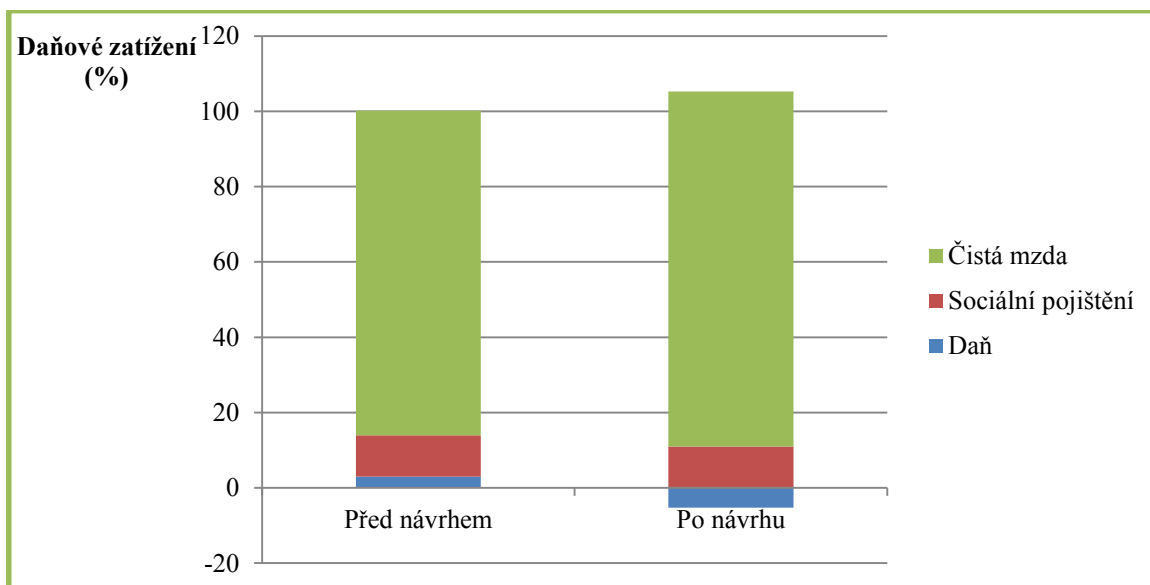
V tab. 4.2.4 uveden příklad před a po úpravě slevy na dani poplatníka, který pracuje za průměrnou roční mzdu a podepsal Prohlášení poplatníka daně fyzických osob. Jeho manželka pracuje za minimální mzdu. Mají dvě děti.

Tab. 4.2.4 Srovnání výpočtu před a po změně slevy na manžela (manželku)

Hrubá mzda	301 440	301 440
Sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem (25 %)	75 360	75 360
Zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem (9 %)	27 130	27 130
Superhrubá mzda	403 930	403 930
Zaokrouhleno	403 900	403 900
Daň (15 %)	60 585	60 585
Sleva na poplatníka	24 840	24 840
Sleva na manželku	0	24 840
Daňová povinnost po slevě	35 745	10 905
Daňové zvýhodnění na dvě děti	26 808	26 808
Daň po slevě a daňovém zvýhodnění	8 937	- 15 903
Daňové zatížení	2,96 %	- 5,27 %
Sociální pojištění hrazené zaměstnancem (6,5 %)	19 594	19 594
Zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem (4,5 %)	13 565	13 565
Čistá mzda k výplatě	259 884	284 184
Podíl čisté mzdy na hrubých příjmech zaměstnance	86,21 %	94,27 %
Daňová úspora	8,06 %	

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 4.2.2 Grafické zobrazení působení změny slevy na manžela (manželku)



Zdroj: vlastní zpracování

Výsledkem změny slevy na manžela (manželku) průměrné domácnosti se dvěma dětmi, kde jeden z manželů má příjmy ve výši minimální mzdy a druhý příjmy ve výši průměrné mzdy v České republice je daňová úspora ve výši okolo 8 % ročně, což je pravděpodobné že tuto pozitivní změnu rodina jistě pocítí v podobě vyššího příjmů přibližně o 24 100 Kč za zdaňovací období.

4.2.1 Shrnutí návrhu

Po prostudování zdaňování příjmů fyzických osob České republiky a Německa se jeví výsledek zdaňování fyzických osob v Německu výhodnější zejména v tom, že nastavení zdaňování příjmů ze závislé činnosti je založeno na větší solidárnosti než v České republice, což dokazuje používání progresivní sazby daně.

Návrhem změny k přiblížení se k německému systému zdanění tak, aby byli méně daňové zatížení podprůměrní a průměrní poplatníci je sjednocení daňové sazby na 19 % jak u fyzických tak u právnických osob a zároveň upravení solidárního zvýšení daně ze 7 % na 15 % za předpokladu, že je zrušená superhrubá mzda. Výsledkem by byl přínos ve formě daňové úspory pro poplatníka daně do výše příjmů 48násobků průměrné měsíční hrubé mzdy a zde by daňová úspora činila 1,1 %. Po překročení této výše příjmů poplatník odvede daň zvýšenou o solidární zvýšení daně, které je nově nastaveno na 15 %, což je sice víc než dvojnásobek, ale na celkové daňové zatíženosti se to neprojeví tak razantně, jak by se na první pohled zdálo. Například u šestinásobku průměrné roční mzdy daňová zatíženost vzroste pouze o 1,39 %, což by nevedlo ke snížení životní úrovně poplatníka s tímto příjmem a na druhé straně se vytváří možnost lepšího fungování redistribuční funkce, kdy bude docházet ke zmírňování rozdílů mezi obyvatelstvem.

Další navrhovanou změnou je upravení slevy na manžela (manželku) žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti. V současné době je tato sleva uplatňována ve výši 24 840 Kč do výše zdanitelného příjmu 68 000 Kč ročně, což představuje pouze měsíční příjem ve výši cca 5 700 Kč. Za tuto částku hrubé mzdy v dnešní době by pracovalo jen velmi málo lidí, a tudíž i okruh poplatníků, kteří si mohou uplatňovat tuto slevu je určitě nižší, jedná se zejména o poplatníky, jejich manželé (manželky) pobírají dávky státní sociální podpory nebo jsou nezaměstnaní. Při zvýšení příjmů pro uplatnění slevy na částku odpovídající roční minimální mzdě, tj. 102 000 Kč by se okruh poplatníků rozšířil o možnost uplatnění této slevy i u manželů (manželek), kteří pracují za minimální mzdu. Tento způsob by jednak motivoval lidi pracovat i za minimální mzdu a dále by mohl snížit veřejné výdaje na státní politiku zaměstnanosti.

5 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo srovnání daně z příjmů fyzických osob v České republice a v Německu a jejich vzájemné porovnání pomocí základních vědeckých metod jako je analýza, deskripce, syntéza komparace aj.

Porovnáním daňových systému bylo zjištěno, že německý daňový systém je daleko propracovanější a tím i daleko složitější pro běžného poplatníka. Německá daň z příjmů využívá velké množství odčitatelných nákladů a zvláštních výdajů, kde je těžké se v této daňové problematice orientovat. Proto se němečtí poplatníci ve větší míře obracejí na daňové poradce při vyplňování daňového přiznání.

V rámci snižování daňové povinnosti poplatníků, se v Německu snižuje základ daně formou už zmíněných odčitatelných nákladů nebo zvláštních výdajů, které jsou často odpočitatelné jen do určité maximální výše. Zatímco Česká republika snižuje až vypočtenou daňovou povinnost pomocí slev na dani a daňového zvýhodnění na vyživované dítě, jež nejvíce působí u výše průměrných či podprůměrných příjmů poplatníka daně.

Největším rozdílem u zdaňování příjmů fyzických osob je právě progresivní sazba daně v Německu, o které se tvrdí, že nejlépe vyhovuje požadavku na daňovou spravedlnost, protože poplatník s vyššími příjmy je schopen postrádat se stejnou újmou větší díl, než poplatník s příjmy nižšími. Konstrukce progresivního zdaňování je ale mnohem složitější. Naopak používání pevné sazby pomocí níž se zdaňují příjmy v České republice, více zatěžuje nízkopříjmové poplatníky, proto může takto nastavená rovná daň připadat některým daňovým subjektům méně spravedlivá. Bohužel stanovení optimální míry zdanění, která by vyhovovala všem poplatníkům je zcela nemožné.

Komparace sociálního pojištění placené zaměstnancem ukazuje, že německý zaměstnanec odvádí 20,175 %, což je o 9,175 % více než u českého zaměstnance, který odvádí ze svého příjmu pouze 11 %. Skladba sociálního pojištění je v obou zemích podobná, zvláštností je v Německu zvýšení příspěvku na invaliditu pro bezdětné o 0,25 %. Ale rozdíl není jenom ve výši odvodů ve skladbě, nýbrž i v daňové uznatelnosti. Pro německého poplatníka plyne výhoda, že si svůj hrubý příjem snižuje o část zaplaceného sociálního pojištění stanovenou zákonem.

Návrhem změny zdanění příjmů ze závislé činnosti je úprava ve výpočtu daně z příjmů fyzických osob zrušením superhrubé mzdy, sjednocení daní z příjmů na 19 % a zvýšení solidárního zvýšení daně ze 7 % na 15%. Z navrhované změny bylo zjištěno, že

nízkopříjmovým poplatníkům se sníží daňové zatížení a naopak solidární zvýšení daně povede ke zvyšování daňového zatížení u poplatníků pobírajících více než 48násobek průměrné měsíční mzdy, kterým tato změna určitě nesníží životní úroveň.

Návrh opatření ke zmírnění daňového zatížení sezdáných párů je možné pomoci úpravy slevy na manžela (manželku) zvednutím částky pro uplatnění slevy z 68 000 Kč alespoň na 102 000 Kč odpovídající minimální roční hrubé mzdě.

Oba tyto návrhy změn povedou ke snížení daňového zatížení a tím ke zvýšení životní úrovně podprůměrných a průměrných poplatníků, což bude méně zatěžovat sociální systém státu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

a) Odborná literatura

- [1] BREZAINOVÁ, Mária. *Poradce 2014/8-9*. Český Těšín: Poradce s.r.o., 2014. ISSN 1211-2437.
- [2] NERUDOVIČ, D. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 3. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 978-80-7357-695-0.
- [3] PELECH, Petr a Vladimír PELC. *Daně z příjmů s komentářem k 1. 5. 2011*. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-663-1.
- [4] ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 6. vydání. Praha: Linde, 2013. 392 s. ISBN 978-80-7201-925-0.
- [5] ŠIROKÝ, J. a kol. *Daňové teorie – s praktickou aplikací*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-005-8.
- [6] STARÝ, Marek a kol. *Dějiny daní a poplatků*. 1. vyd. Praha: Havlíček Brain Team, 2009. 208 s. ISBN 978-80-87109-15-1.
- [7] VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. 11. vydání. Praha: 1. VOX, 2012. 372 s. ISBN 978-80-87480-05-2.
- [8] ZAJÍČKOVÁ, Miroslava. BOHÁČ, Radim. VEČEŘ, Igor. *Základ daně z příjmů a DPH ve vybraných státech EU z přehledu daňové optimalizace*. 1. vyd. Praha: Leges, 2012. 466 s. ISBN 978-80-87576-21-2, str. 158.

b) Internetové zdroje a ostatní

- [9] AUTOSTOP.CZ. *Církevní daň v Německu*. [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: http://www.autostop.cz/mkportal/modules/wiki/index.php/C%C3%ADrkevn%C3%AD_da%C5%88_v_N%C4%9Bmecku

- [10] BUNDESAGENTUR FÜR ARBEIT. *A10 Daně*. [online]. [cit. 2014-04-30].
Dostupné z:
http://www.arbeitsagentur.de/apps/faces/home/search?ba.l=de&ba.q=A10%20Dan%C4%9B&_afrLoop=192716029567867&_afrWindowMode=0&_afrWindowId=rtt0gdfyg_1#%40%3Fba.q%3DA10%2BDan%25C4%259B%26_afrWindowId%3Drtt0gdfyg_1%26_afrLoop%3D192716029567867%26ba.l%3Dde%26_afrWindowMode%3D0%26_adf.ctrl-state%3Drtt0gdfyg_21
- [11] BUNDESMINISTERIUM DER JUSTIZ UND FÜR VERBRAUCHERSCHUTZ. *Einkommensteuergesetz* [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.gesetze-im-internet.de/estg/>
- [12] DLOUHÁ, Petra. Daně 2014: dědická se ruší, darovací podraží, z převodu nemovitostí se zjednoduší. In: *Peníze.cz* [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/dan-z-prijmu/277429-dane-2014-dedicka-se-rusi-darovaci-podrazi-z-prevodu-nemovitosti-se-zjednodusi>
- [13] GEVESTOR. *Wie lässt sich der Solidaritätszuschlag berechnen?* [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.gevestor.de/details/wie-laesst-sich-der-solidaritaetszuschlag-berechnen-605683.html>
- [14] GOLLA, Petr. Daňová soustava Německa. In: *Měšec.cz* [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/danova-soustava-nemecka/>
- [15] HAUFE. Vorsorgepauschale im Lohnsteuerabzugsverfahren. *Welche Versicherungsbeiträge der Arbeitgeber berücksichtigen darf*. [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z:
http://www.haufe.de/personal/entgelt/lohnsteuerabzugsverfahren-2014-krankenversicherungsbeitraege_78_214622.html
- [16] INTEGRA CENTRUM, S.R.O. *Daně z příjmů FO zemí EU – Německo*. [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.integracentrum.cz/aktuality/dane-z-prijmu-fo-zemi-eu-nemecko-71>
- [17] KUČEROVÁ, Dagmar. Nezdánitelné části základu daně v roce 2014. In: *Podnikatel.cz* [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z:
<http://www.podnikatel.cz/clanky/nezdanitelne-casti-zakladu-dane-v-roce-2014/>
- [18] LOHN INFO. Informationen zur Lohn und Gehaltsabrechnung. *Sozialversicherungsbeiträge 2014*. [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z:
<http://www.lohn-info.de/sozialversicherungsbeitraege2014.html>

- [19] MĚŠEC.CZ. *Novinky v přiznání k dani z nemovitých věcí na rok 2014*. [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/novinky-v-priznani-k-dani-z-nemovitych-veci-na-rok-2014/>
- [20] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Pomoc v hmotné nouzi*. [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/5>
- [21] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Státní sociální podpora*. [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/2>
- [22] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Finanční a daňový sektor*. [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/ekonomika/cz/servis_exporterum/teritorialni_informace/-mzv-publish-cz-encyklopedie_statu-evropa-nemecko-ekonomika-financni_a_danovy_sektor.html
- [23] Vorsorgepauschale. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://de.wikipedia.org/wiki/Vorsorgepauschale>
- [24] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

SEZNAM ZKRATEK


apod.	A podobně
č.	Číslo
DZD	Dílčí základ daně
EStG	Einkommensteuergesetz (zákonem o dani z příjmů fyzických osob)
FO	Fyzická osoba
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade (všeobecná dohoda na clech a obchodu)
HDP	Hrubý domácí produkt
Obr.	Obrázek
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PO	Právnícká osoba
Sb.	Sbírka
SP	Sociální pojištění
Tab.	Tabulka
tj.	To je
ZD	Základ daně
ZDP	Zákon o dani z příjmů
ZP	Zdravotní pojištění

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše)

V Ostravě dne.....*9. 5. 2014*.....


.....
jméno a příjmení studenta

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Formulář daňového přiznání daně z příjmů FO v ČR

Příloha č. 2: Formulář prohlášení poplatníka daně fyzických osob